

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Loppuraportti

Hankekoodi A70071

1.1.2015 – 30.9.2017

Sisällysluettelo

1. Hankkeen perustiedot	2
2. Hankkeen lähtökohta, tavoitteet ja kohderyhmät	2
3. Hankkeen toteutus	4
3.1 Toimenpiteet ja tapahtumat	4
3.1.1 Uusien tai hyödyntämättömien ideoiden synnyttäminen ja löytäminen (TAVOITE I)	4
3.1.2 Uusia yritysideoita synnyttävän toimintamallin luominen (TAVOITE II)	13
3.1.3 Huippuosaamisen kanavointi uusien innovaatioiden ja yritysaihioiden kehittämiseen (TAVOITE III)	15
3.1.4 Koillismaan 2014+ elinvoimaohjelman toteuttaminen (TAVOITE IV)	16
3.1.5 Tapahtumat ja tiedottaminen	17
3.2 Aikataulu	24
3.3 Toteutuksen organisaatio	25
3.4 Kustannukset ja rahoitus	25
3.5 Raportointi ja seuranta	26
4. Yhteistyökumppanit ja yhteistyö muiden hankkeiden kanssa	27
5. Hankkeen tulokset ja vaikutukset	28
5.1 Toimintamalli	28
5.2 Uudet liikeideat ja työpaikat	33
6. Tulosten arviointi ja jatkohaasteet	33
7. Aineiston säilytys, allekirjoitus ja päiväys	36

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

1. Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi ja tunnus:	Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke hankekoodi A70071
Vastuuviranomainen:	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Ohjelma:	Euroopan unionin aluekehitysrahasto (EAKR) 2014–2020 Kestävää kasvua ja työtä
Toimintalinja:	Pk-yritystoiminnan kilpailukyky
Erityistavoite:	Uuden liiketoiminnan luominen
Kohdealue:	Koillismaa
Hankkeen toteutusaika:	1.1.2015 – 30.9.2017
Hankkeen toteuttaja:	Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy
Hankkeen vastuuhenkilön nimi:	Jari Hentilä
Sähköpostiosoite:	jari.hentila@naturpolis.fi
Puhelinnumero:	0400 393 797
Hankkeen projektipäällikkö	Regis Rouge-Oikarinen
Sähköpostiosoite:	regis.rouge-oikarinen@naturpolis.fi regis.rougeoikarinen@gmail.com (1.10.2017 lähtien)
Puhelinnumero:	040 6755 402

2. Hankkeen lähtökohta, tavoitteet ja kohderyhmät

Hankkeen lähtökohtana on ollut se tosiasia, että Koillismaalle tarvittiin ja edelleen tarvitaan lähivuosina lisää yrityksiä, työpaikkoja ja verotuloja alueen elinvoimaisuuden turvaamiseksi ja vahvistamiseksi. Taloudellisen kehityksen aikaansaaminen edellyttää myös uudistumiskykyistä yrityskenttää ja monipuolista palvelurakennetta ja aluekehityksen tulisi olla omaehtoinen ja omia vahvuuksia korostava. Kaikki tämä voi onnistua jos koillismaalaiset kykenevät tuottamaan uusia liiketoiminta-ajatuksia ja alueen yrittäjät edistämään synergisiä etuja ja syvempää yhteistyötä keskenään. Valitettavasti 2010-luvun alkupuoliskolla Koillismaalla ei toisaalta näyttänyt syntyvän riittävästi toteutuskelpoisia uusia liikeideoita, eikä toisaalta jo olemassa olevia liikeideoita saatu riittävässä määrin jalostettua kannattavaksi liiketoiminnaksi. Tämän lisäksi Taivalkosken ja Kuusamon mikro- ja PK- yritysten välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteistoimintaverkoissa tuntui olevan vielä runsaasti kehittämispotentiaalia.

Euroopan unionin aluekehitysrahaston tukeman ja Naturpoliksen hallinnoiman ”Uusia liikeideoita ja työpaikkoja” (ULT)– hankkeen päällimmäinen tavoite on ollut juuri auttaa koillismaalaisia synnyttämään uusia yritysideoita sekä tarvittaessa kehittämään jo olemassa olevia liikeideoita. Syyskuun 2017 loppuun saakka kestäneellä projektilla aiottiin löytää Koillismaalle sopiva esihautomotoimintamalli, jolla jatkossa hyvät liiketoiminta-ajatukset muutettaisiin

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

mahdollisimman jouhevasti kannattavaksi liiketoiminnaksi. Tarkoituksena oli tarjota koillismaalaisille käteviä ja helppokäyttöisiä keinoja jalostaa omia liikeideoitaan. Hanke kohdisti toimintansa ensisijaisesti alueen toimiville yrityksille, palvelualan toimijoille, yritystoimintaa suunnitteleville sekä liikeideoita/keksintöjä tuottaville henkilöille. Uusia businessideoita luotiin ja suunniteltiin myös ammattiopistojen opiskelijoiden voimin ja tiivistämällä yhteistyötä korkeakouluihin.

Edistämällä työpaikkojen syntyä toimiviin ja uusiin yrityksiin hanke halusi olla mukana edistämässä kuntien hyväksymää Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelmaa, jolla tavoitellaan kunnianhimoisesti 1300 uutta työpaikkaa vuoteen 2021 mennessä. Taustalla oli tarve hillitä nuorten ja naisten poismuuttoa ja parantaa työttömyystilastoja, jotka ovat maakunnan synkimpiä. Näin ollen ULT-hanke on tarjonnut koillismaalaisille riskittömän vaihtoehdon kehittää omia luovia ajatuksiaan, luoda uutta hyvinvointia ja rakentaa omaehtoisesti parempaa huomista Koillismaalle.

Yleisellä tasolla hankkeella haluttiin kehittää Koillismaan alueellisten yrityspalveluiden verkoston toimintaa siten, että sen resurssit ja osaaminen tukisivat paremmin liikeideoiden kehittämistä kannattavaksi liiketoiminnaksi. Hyväksytyn hankehakemuksen mukaan hankkeella oli **neljä spesifistä tavoitetta**:

1. Uusien yritysideoiden synnyttäminen tai olemassa olevien hyödyntämättömien liikeideoiden löytäminen ja näiden jalostaminen kannattavaksi liiketoiminnaksi.
2. Löytää Koillismaan tarpeisiin mahdollisimman hyvin sopivia uusia yritysideoita synnyttäviä ja niitä kehittäviä toimintamalleja ja saada näin olemassa olevat yrityspalveluresurssit tehokkaampaan käyttöön. Yrityspalveluresursseilla tarkoitettiin tässä yhteydessä kaikkia yrityspalveluita tuottavia tahoja (Naturpolis, ProAgria Oulu ja Lappi, Koillismaan Leader ry, alueella toimivat tutkimuslaitokset ja yliopistot, Kainuun Ammattiopisto, Oulun Seudun Ammattiopisto, Koillismaan Aikuiskoulutus Oy, muut toisen asteen oppilaitokset, TE-toimisto, ELY-keskus, Finnvera, pankit, vakuutusyhtiöt, asiantuntijayritykset jne.)
3. Kanavoida alueella olevien tutkimuslaitosten ja yliopistojen huippuosaaminen uusien innovaatioiden ja yritysaihioiden kehittämiseen. Tarkoitus oli nostaa Koillismaan yritysten ja Pohjois-Suomen korkeakoulujen T & K-yhteistyötä uudelle tasolle.
4. Hankeen tavoitteena oli osaltaan toteuttaa Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelmaa. Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelman keskeinen tavoite on synnyttää 1 300 uutta työpaikkaa, jonka toteutumisesta hanke omalta osaltaan tuki. Työpaikkatavoitteen toteutuminen edellyttää alueen yritysten liikevaihdon kasvamista noin 200 000 000 eurolla samalla aikajänteellä, vuoteen 2021 mennessä. Hankkeen tavoitteena oli löytää olemassa olevia tai uusia liikeideoita sekä mahdollistaa

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

normaaleja yrityspalveluita laajempien asiantuntijaresurssien käyttäminen liikeideoiden arvioinneissa. Hankkeen toiminnassa otettiin erityisesti huomioon nuorten ja naisten yrittäjyys ja työllistyminen.

Hankkeen varsinaisiin kohderyhmiin lukeutuivat Koillismaan oppilaitosten opiskelijat, naisyrittäjät, omaa yritystoimintaa suunnittelevat, julkisen ja yksityisen sektorin työntekijä, kohdealueella toimivat yritykset ja yrittäjät, aktiivisesti liikeideoita/keksintöjä tuottavat henkilöt, työttömät ja työttömyysuhan alaiset, kolmannen sektorin toimijat, maahanmuuttajat ja yritysten sukupolven/omistajanvaihdostilanteet.

Sen sijaan julkisen sektorin työntekijät, alueelliset yrityspalveluiden toimijat, Naturpolis Oy, Koillismaan Leader ry, Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy, Kainuun Ammattiopisto, Oulun Seudun Ammattiopisto, alueellinen TE-toimisto, Finnvera, hankekumppanit (ks. luku 4) ja kunnat muodostivat välilliset kohderyhmät.

3. Hankkeen toteutus

Uutta liiketoimintaa kehitettiin konkreettisilla toimenpiteillä järjestämällä kaikille avoimia idearihi-, tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia. Näihin koottiin asiantuntijaryhmä, joka ohjasi kehityspotentiaalia sisältävät liikeideat normaalien yrityspalveluiden piiriin. Konsultti- ja asiantuntija-apua tarjottiin myös luottamuksellisesti kaikille niille, jotka halusivat työstää omaa liikeideaansa esittelykuntoon ja ulkopuolisten arvioitavaksi. ULT-hanke toteutti myös tutustumismatkoja ja yrityskäyntejä alueen ulkopuolelle ja osallistuu Suomen tärkeimpiin keksintö- ja innovaatiotapahtumiin. Näiden ohella projekti järjesti vuosittaisia yritysideoakilpailuja ja loi liikeideapörssin liikeidean synnyttäjän ja sen toteuttajan saamiseksi yhteen.

3.1 Toimenpiteet ja tapahtumat

Seuraavaksi (3.1.1–3.1.4) hankkeen aikana suoritettut toimenpiteet ja järjestetyt tapahtumat esitellään selkeyden vuoksi ja hanketoiminnan arvioinnin helpottamiseksi virallisten tavoitteiden mukaan. Lopuksi (3.1.5) löytyy vielä yhteenveto kaikista tapahtumista aikatauluineen, tavoitteineen ja osallistujamäärineen.

3.1.1 Uusien tai hyödyntämättömien ideoiden synnyttäminen ja löytäminen (TAVOITE I)

Ensimmäinen tulostavoite oli laajin ja hankkeen konkreettisten toimenpiteiden kannalta tärkein. Yhtäältä tehtäviin sisältyi mahdollisten uusien liikeideoiden kartoittaminen hankkeen

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

kohderyhmissä ja jo olemassa olevien liikeideoiden eli ns. pöytälaatikkoideoiden löytäminen ja esille kaivaminen. Toisaalta tarkoituksena oli myös edistää Koillismaan yritysten välistä verkostoitumista ja yhteistyöstä ja ennen kaikkea jatkokehittää löydettyjä ideoita sekä luoda edellytyksiä uusien liikeideoiden syntymiselle. Näiden tehtävien suorittamiseksi hanke teki ensiksi kenttätöitä eli kävi jatkuvasti tapaamassa kohderyhmän edustajia keskustellen heidän liiketoimintansa laajentamismahdollisuuksista.

Taivalkoskella ja Kuusamossa ensimmäisen hankevuoden aikana järjestettiin lukuisia liikkuvia **ideariihitilaisuuksia** eli tapahtuma järjestettiin yrittäjien/keksijöiden luona käyden läpi samat teemat ja kysymykset. Tavoite oli selvittää, miten ja millä aloilla olisi mahdollista aikaansaada uutta kasvua lähivuosina (ks. tuonnempana luku 5.2) ja samalla kartoittaa uusia ja jo olemassa olevia liikeideoita.

Uusia ideoita yritettiin kaivaa esille myös perustamalla **asiantuntijaryhmä**, joka koostui alueen yrittäjistä sekä oppilaitosten ja yritystukipalveluiden edustajista. Asiantuntijaryhmä kokoontui yhteensä kolme kertaa (22.6.2016, 2.11.2016 ja 28.3.2017) ennen kaikkea pohtiakseen seuraavia kysymyksiä:

1. Miten parantaa palveluiden laatua omalla ja muilla Koillismaan kärkialoilla?
2. Millä aloilla näet suurta kasvupotentiaalia Koillismaalla?
3. Minkälaiset uudet asiakasryhmät voisivat olla kiinnostuneita Koillismaan tarjonnasta/tuotteista/liiketoiminnan ja vapaa-ajan mahdollisuuksista?
4. Minkälaista verkostoitumista tarvitaan uuden liiketoiminnan syntymiselle ja ovatko Koillismaan yritykset/oppilaitokset ja kulttuurielämän edustajat tarpeeksi verkostoituneita keskenään?
5. Mitä liiketoimintaa on yritetty käynnistää aiempina vuosina huonolla menestyksellä ja onko kenties suhdanne nyt parempi näille vanhoille ideoille/liiketoimintamalleille?
6. Lähiruoan ja maataloustuotteiden lisäksi minkälaisia koillismaalaisia tuotteita ja palveluita voidaan viedä alueeltamme?

Kasvu- ja kärkialojen tunnistamisen lisäksi kokoontumisissa arvoitettiin hankkeen järjestämään kaikille avoimeen yritysideokilpailuun osallistuneet ideat ja valittiin hankkeen havaitsemia liike-, palvelu- tai tuoteideoita jatkokehittettäväksi asiantuntija- ja konsulttipalveluiden turvin.

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Olemassa olevien liikeideoiden löytämiseksi hanke järjesti peräti 23 ideariih- ja tiedotustilaisuutta tai yritysklinikkatapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 340 henkilöä. Näissä annettiin yrittäjille tietoa hankkeen tarjoamista palveluista ideoiden kehittämiseksi (mm. asiantuntija- ja konsulttipalveluista). Tapahtumissa käsiteltiin useimmiten ulkopuolisin asiantuntijavoimin mm. seuraavia aiheita: tekniikka- ja matkailualan liikeideoiden arvioiminen, Barentsin alueen liiketoimintamahdollisuudet Koillismaan yrityksille,

Kuva 1: Kuusamolaisia yrittäjiä kuuntelemassa Oulun Business Networks (OBN) konsultti Mikko Pesosen neuvoja uuden yrityksen perustamiseksi Kuusamossa (23.9.2015)

mobiiliopastus matkailualalla, vesiruton hyötykäyttö, matkoinfointi, pajayrittäjyys, DEMOLA-malli eli uusi T&K toimintamalli Koillismaalle ja osuuskunnan perustamiseen liittyvä koulutus sekä suunnittelu- ja perustamisneuvonta.

Kuva 2: Naturpolis Oy:n toimitusjohtaja Jari Hentilä avaamassa hankkeen ensimmäistä yrittäjäfoorumia (16.6.2015)

Koillismaan yritysten verkostoitumista ja yhteistyön lisäämistä edistettiin 5:n yrittäjäfoorumi—tapahtuman avulla, joihin kutsuttiin ulkopuolisia puhujia ja yrittäjiä ja joihin osallistui yhteensä 170 henkilöä. Ensimmäisen tapahtuman otsikko oli ” Yrittäjien menestystarinoiden salaisuudet”. Mukana oli 3

menestynyttä yrittäjää Jouko Virranniemi (Pölkky Oy, toimitusjohtaja), Pentti Patosalmi

(Ferroplan Oy, toimitusjohtaja) ja Eero Koskelainen (KYMPPI Group, toimitusjohtaja), jotka oman tarinansa kautta antoivat yleisölle käytännön vinkkejä yritystoiminnan kasvattamiseksi. Toinen aiheeltaan samantyyppinen tapahtuma järjestettiin tällä kertaa Taivalkoskella OSAO:n tiloissa. Hyvästä ja menestyvästä yritystarinansa kertoivat Tom Laine (Innopinion Oy), Toni Piirainen (Codemate Oy) ja Tuomo Juntikka (NewPaakkola Oy).

Kahdessa ensimmäisessä yrittäjäfoorumissa kohderyhmänä olivat yrittäjät ja yrittäjäksi aikoivat. Sen sijaan kolmannessa tapahtumassa yritettiin kannustaa Kainuun ammattiopiston (KAO) nuoria

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

oppilaita olemaan rohkeita ja ottamaan ensimmäiset askeleet kohti yrittäjyyttä. Tapahtuman pääpuhujaksi oli Kajaanin intotalon Ollis Leppänen, joka innosti myymään, rohkaisi markkinoimaan, auttoi paketoimaan palveluita ja kannusti yhteistyöhön. Puheenvuorossaan hän jakoi esimerkkejä oikeista tilanteista ja omista kokemuksistaan innostavien esimerkkien ja tarinoiden maustamana. Tämän lisäksi hänen johdolla nuorille järjestettiin myös työpaja tuplatiimi-ideointimenetelmällä uusien liikeideoiden saamiseksi. Nuoret saivat ennakkoon mietittäväksi erilaisia Koillismaahan/Kuusamon alueen tulevaisuuteen liittyviä aiheita:

- Matkailualan mahdollisuudet ja Hotelli-, ravintola- ja cateringalat sekä kokit. Mieti Kuusamon keskustan ja/tai Rukan ja/tai koko Kuusamon matkailualan kannalta sellaisia asioita/ratkaisuja, jotka kasvattavat alan yritysten (mm. hotellit ja ravintolat) myyntiä ja tuovat lisää asiakkaita Kuusamoon
- Puu- ja rakennusala. Miten puurakentamista tulisi edistää Koillismaalla ja miten puualalla voisi syntyä uusia työpaikkoja (millä tuotteilla) Kuusamossa (3–6 ehdotusta)
- Hyvinvointiala (mm. sosiaali- ja terveysala). Mieti miten hyvinvointipalveluita (myös kauneudenhoitoalan palveluita) tulisi kehittää Kuusamossa lähivuosina (3–6 ehdotusta)

Yhteensä nuorilta tuli 40 uutta liikeideaa, jotka nuoret rankkasivat lopussa paremmuusjärjestykseen:

1. Nuorten toimintakeskus
2. ”Etsivätoiminta” vanhuksille
3. Kauneudenhoito kotikäynnillä
4. Kesätoiminta Rukalle (festarit, urheilutapahtumat)
5. Hirsirakenteinen kauppakeskus (Kuusamon keskustaan)
6. Päiväkotivanhainkoti saman katon alla
7. Kuntosalikummitoiminta vanhuksille

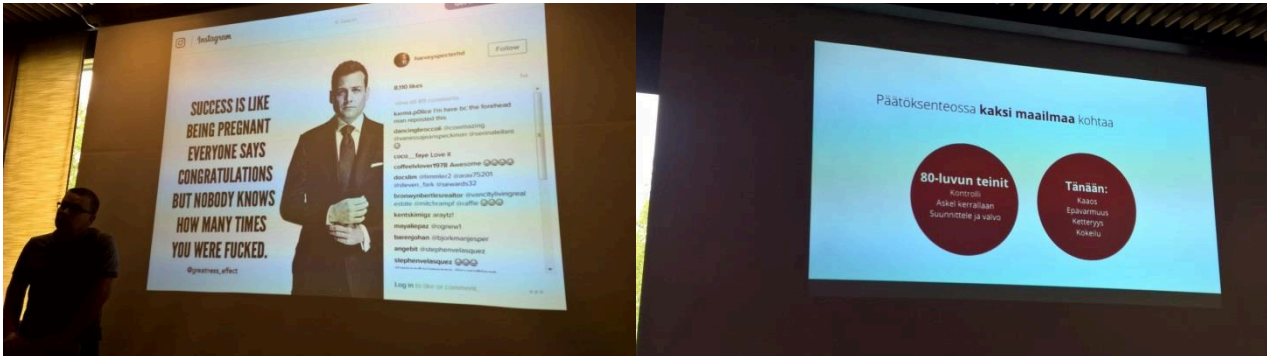

Kuva 3: Kajaanin intotalon Ollis Leppänen jalostamassa nuorilta saatuja ideoita (5.11.2015)

Kahdessa viimeisessä yrittäjäfoorumi-tapahtumassa pyydettiin kahta huippuluennoitsijaa antamaan uusia virikkeitä yritystoiminnan syntymiselle ja kasvuksi. Yli-innovaatioaktivisti Anssi Tuulenmäen avulla saimme yleisön aktivoitumaan uuden luomisen taidoissa. Hänen mukaansa muuttuvassa maailmassa kyky luoda uutta arvoa on erittäin hyödyllinen taito lapsesta vaariin,

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

ammattista tai työalasta riippumatta. Hän toi esille tapoja nähdä omaa toimintaympäristöään uudessa valossa ja uutta liiketoimintaa löytäen, sekä edesauttaa ketä tahansa löytämään uusia ideoita omaan toimintaansa sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Kuusamossa Anssi luennoi mm. innovaatioista, uuden arvon luomisesta ja luovien organisaatioiden johtamisesta.

Kuva 4: Anssi Tuulenmäki ja Pekka Pohjakallio toivat Koillismaalle (21.6.2016 & 2017) laadukkailla esitelmillään inspiroivia tarinoita ja uutta ajateltavaa

Pekka Pohjakallio vastasi aiemmin Nokialla mm. palvelumarkkinoinnista ja oli Nokian Brand Boardin jäsen. Viimeisenä tehtäväänään Pekka yhdisti Nokian muotoilua, innovaatioita sekä tuotekehitystä toisiinsa. Lähes 20 vuoden high-tech uransa ansiosta ja viimeisten vuosien työ suomalaisissa yrityksissä kautta ovat luoneet sekä tarinoita että dataa siitä, miten ideat syntyvät, miten ihmiset loistavat ja miten ideat kaupallistetaan. Näistä kertomisen lisäksi Pekka puhui myös huippusuorituskyvystä. Varmin tie huippusuorituskykyyn on kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ihmisen tulee olla sinut itsensä kanssa, tietää tavoitteensa ja johtaa energiaansa voidakseen suoriutua paremmin. Pohjakallion mielestä vain kysymällä ensin itseltä kuka on, mitä haluaa, kuka kontrolloi elämää ja sen jälkeen alkamalla tehdä aktiivisia päätöksiä elämän muuttamiseksi löytyy piilossa oleva huippusuoritus. Ytimen ympärillä ovat hyvinvoinnin muut osa-alueet: yleinen terveys, uni, ravinto, aktiivisuus, biomekaniikka ja henkinen energia. Pohjakallio luennoi erityisesti luovasta ajattelusta, innovaatioista ja niiden synnystä.

Ensimmäiseen tulostavoitteeseen lukeutuivat myös liikeideoiden jatkotyöstämiseen liittyvät toimenpiteet. Hanke teki yhteistyötä Witas Oy:n kehittämissyhtiön kanssa laajentaakseen ideastabusiness.fi-sivuston valtakunnalliseksi **liikeideapörssiksi**. Ideana tässä oli tarjota myös Koillismaalaisille sähköinen työkalu, jolla etsiä kumppaneita ja saada rakentavaa ja kehittävää palautetta uusille liikeideoilleen. Muut toimenpiteet koskivat hankkeen aikana kerättyjen uusien liike-, palvelu- ja tuoteideoiden jalostamista (ks. tuonnempana 5.2 uudet liikeideat).

Liikeideoiden syntymistä edistettiin järjestämällä hankesuunnitelman mukaisesti **kaksi yritysideakilpailua**. Ensimmäinen kilpailu oli nimeltään "Ideasta duuniksi" ja "Ideasta uutta liiketoimintaa" ja se julkaistiin maaliskuun 2016 alussa. Yritysideakilpailun kautta ULT-hanke halusi haastaa pohtimaan arkitilanteita ja – ongelmia sekä mahdollisuuksia, joista voisi syntyä konkreettista liiketoimintaa Koillismaan elinkeinoelämälle.

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Kilpailu alkoi TO 1.3.2016 ja sulkeutui PE 28.10.2016 klo 12.00. Kilpailuaikaa jatkettiin kerran, siten että virallisesti se päättyi 1.11.2016 klo 12.00. Kilpailussa oli alun perin tarkoitus olla kolme eri kategoriaa: Koillismaan asukkaat, Koillismaan yrittäjät ja Koillismaan oppilaitokset. Osallistuminen onnistui siis 2–5 hengen tiimissä Koillismaan oppilaitoksessa opiskelevalta henkilöltä, yksityiseltä ja Koillismaalla asuvalta henkilöltä tai yritykseltä/yrittäjältä, jolla toiminta kohdistuu Koillismaalle. Osallistuvan tahon piti luoda liiketoimintasuunnitelma uudelle idealle tai myös ei-kaupallinen palvelu, missä ilmeni idean synnyttämiseksi vaatimia taitoja: yrittäjähenkisyys, luovuus, kriittinen ajattelu, ongelmanratkaisu ja esiintymistaito. Osallistuakseen täytyi lähettää kilpailun järjestäjälle yhden A4-sivun kuvaus (riviväli 1,5 ja fonttikoko 12) tai 2 minuutin video, missä:

1. lyhyt kuvaus osallistujan identifioimasta ongelmasta tai mahdollisuudesta, jolle haetaan ratkaisua
2. idea kyseiselle ongelmalle tai mahdollisuudelle
3. tiimin tarkka suunnitelma siitä, miten idea muutetaan toimivaksi palveluksi tai konkreettiseksi liiketoiminnaksi

Kilpailusta tiedotettiin paikallisissa lehdissä ja facebookissa. Syyskuun 2016 loppuun mennessä saatiin vain kaksi ideaa. Ensimmäinen tuli Helsingissä asuvalta henkilöltä ja toinen eräältä Kuusamon lukion tiimiltä, joka kuitenkin lokakuun alussa päätti vetäytyä kilpailusta. Vauhdittaakseen ideoiden syntyä hanke päätti järjestää 11.10.2016 ideariihitilaisuuden konsulttien avulla. Tämä kannatti, sillä tapahtumaan osallistuneet oppilaat saivat 9 uutta liiketoimintaidea ja näin määräaikaan mennessä kilpailuun saatiin 10 ehdotusta. Valtaosan ideoista ollessaan samasta

kategoriasta päätettiin yhdistää eri kilpailuluokat yhteen.

Kuva 5: Ideatyöpajaan (11.10.2016) osallistui innokkaasti 66 henkilöä

Kilpailun raati kokoontui 2.11.2016 ja siinä kilpailun voitosta olivat päättämässä seuraavat henkilöt: Jokke Kämäräinen, Kari Miettunen, Kari Sirviö ja Regis Rouge-Oikarinen eli hankkeen asiantuntijaryhmän jäseniä sekä ULT—hankkeen edustajia. Raati pisteytti

ideat seuraavien kriteerien mukaan (ks. Kuva 6):

- toteutettavuus: kuinka nopeasti ja helposti idea saadaan käynnistymään?
- innovatiivisuus: mikä on idean uutuusarvo?
- alueellisuus: miten idea soveltuu Koillismaalle?
- potentiaali: kuinka paljon ideasta syntyy liiketoimintaa?

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Paras idea oli šamanismin ympärille rakennettu tuote/liikeidea nimeltään ”Vuoden šamaani-kilpailu”. Idean kehityssuunnitelma oli selkeä, realistinen ja toteutettavissa lyhyessä ajassa. Idealla pystytään hyödyntämään Koillismaan perinteitä ja historiaa. Tämä tuote on sisällöllisesti Euroopan ja luultavasti myös maailman mittakaavassa varsin innovatiivinen, sillä vastaavia ja samanaikaisia tapahtumia ei vielä järjestetä. Idean potentiaali on iso, sillä se pystyy parhaimmillaan synnyttämään myönteisiä ja monenlaisia kerrannaisvaikutuksia ja tämän lisäksi idean toteuttamiseen voi periaatteessa osallistua laaja kirjo yrittäjiä. Voittajaehdotuksen lisäksi raati päätti lähteä ”jatkokehittämään” hankkeen tarjoamalla konsultti- ja asiantuntija-avulla myös sijoille 2-5 päätyneitä ideoita.

Ehdotus	toteutettavuus	innovatiivisuus	alueellisuus	potentiaali	yhteensä	Loppusijoitus
<i>Vuoden šamaani-kilpailu</i>	20	13	16	15	64	1
<i>Vuorokoti vanhuksille vanhalle maatilalle</i>	16	13	19	12	60	2
<i>Metsäterapia</i>	16	7	17	16	56	3
<i>Puusta rakennettu Activity Park</i>	14	8	14	12	48	4
<i>Puusta rakennettu Satulinna</i>	7	11	14	9	41	5
<i>Kuusamon kelkkareitit kesäkäyttöön</i>	6	8	16	5	35	6
<i>Vedenalainen kamera ja tutka pilkkimiseen</i>	5	14	8	7	34	7
<i>IOT vaippa</i>	4	0	4	20	28	8
<i>Parkkisaps</i>	7	8	2	8	25	9
<i>Sisälaskettelukeskus</i>	4	3	5	2	14	10

Kuva 6 Yritysideakilpailuun osallistuneiden ehdotusten arviointitaulukko

Kilpailun pääpalkinto oli matka Helsinkiin ja osallistuminen vuodesta 2008 alkaen Helsingissä järjestettyyn teknologia- ja kasvuyritystapahtumaan Slush (30.11–1.12.2016). Tapahtuman tavoitteena on saattaa yhteen kansainvälisiä kasvuyrityksiä, sijoittajia ja mediaa sekä auttaa yrittäjiä menestymään ja nostamaan yrityksensä maailman parhaaksi valitsemallaan toimialalla. Slush on noussut muutamassa vuodessa yhdeksi Euroopan johtavista kasvuyritystapahtumista ja vuonna 2016 siinä vieraili lähes 20 000 kävijää, 2300 startup-yritystä ja 1100 sijoittajaa yli 120 maasta. Slushissa yritysideakilpailun voittanut 4 hengen tiimi ja ULT-hankkeen projektipäällikkö tutustuivat uusimpiin ideoihin sekä saivat markkinoiduksi Koillismaan kasvupalveluita, edullista sijaintia yrityksille ja ennen kaikkea esitellyksi suurelle yleisölle Koillismaan uusia liikeideoita.

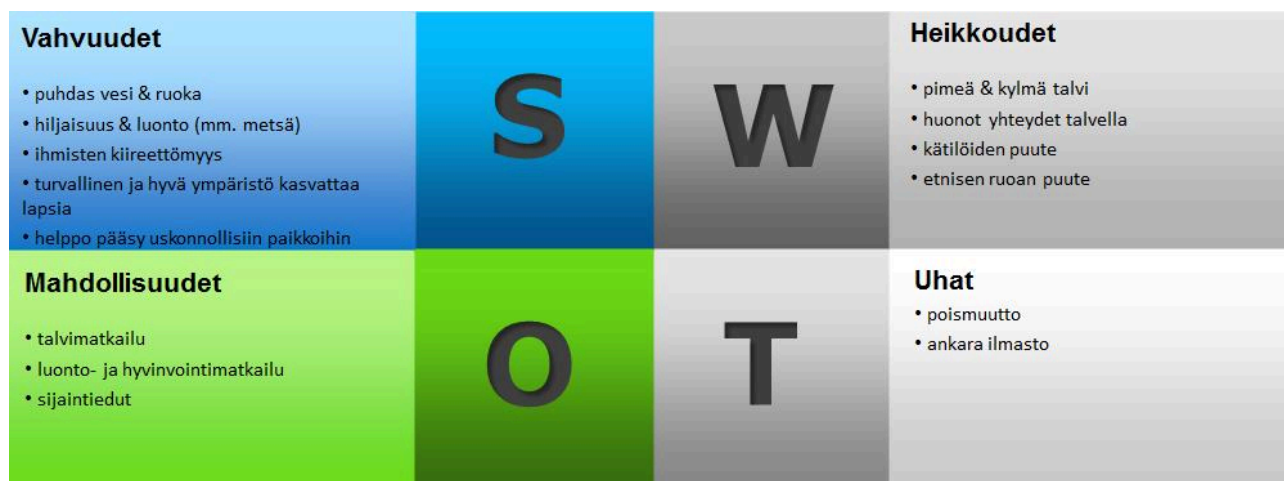
Huomioon ottaen ensimmäisen yritysideakilpailun ehdotusten vähäisyys ja niiden saamisen vaikeus, etenkin yrityksiltä, hanke päätti järjestää toisen kilpailun hieman eri muodossa ja tavoitteilla. Tällä kertaa kilpailun kautta haluttiin saada etenkin nuoret ja yritystoiminnasta kiinnostuneet harjoittamaan yritystoiminnan kehittelyn vaativia taitoja ja tutustumaan yrittäjän arkeen. Rovaniemeläiskonsultin Jari Kunnarin johdolla 17.8 Kuusamossa pidettiin ensimmäinen Arctic Business Race – kilpailu, joka toimintatavoiltaan muistutti erehtymättömästi amerikkalaista tositelevisiosarjaa ”Amazing Race”. Kilpailussa oli yhteensä oli 8 tehtävärastia seuraavissa paikoissa ja/tai yrityksissä ja tehtävillä: Kuusamon torikeskus (markkinatutkimus), Bjarmia Oy (myyntitehtävä), Pätsi Oy (autohuolto), Naturpolis Oy (yrityspalveluihin tutustuminen), Kuusamon uistin Oy

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

(tienvarsimainoksen suunnittelu), Kuusamon Hirsitalot Oy (yritysstrategia), Kuusamon Eräveikot ry (200 pisteen haaste keilahallissa) ja Kainuun ammattiopisto (mainosvideon kuvaaminen). Yhteensä kahdeksan kolmen hengen joukkuetta kiersi jokaisessa paikassa suorittamassa näitä bisnesideointia, luovuutta ja hoksottimia edellyttäviä rastitehtäviä. Kaikilla rasteilla tehtävien suoritusta oli arvioimassa yritysten edustajien lisäksi tuomareita Kainuun ammattiopiston ja Naturpolis Oy:n henkilökunnasta. Kilpailu alkoi klo 10.00 Kuusamon torikeskuksessa ja kesti kaiken kaikkiaan 4 tuntia.

Uusien liikeideoiden edistämiseksi hanke järjesti osittain myös yhteistyössä muiden hankkeiden ja ulkopuolisten tahojen kanssa (ks. luku 4) **10 seminaari/työpaja**-tyyppistä tapahtumaa, johon osallistui 353 henkilöä. Tapahtumiin kutsuttiin ulkopuolisia asiantuntijoita, joiden avulla lähdettiin miettimään uusia liikeideoita ja jakamaan tuoretta tietoa mm. seuraavista aiheista:

Kuva 7 Kuusamo asuinpaikkana maahanmuuttajien silmin SWOT-analyysin perusteella.

luksusmatkailu, palvelumuotoilu, verkkokauppa ja digimarkkinointi, saunasta uutta liiketoimintaa, työtä osuuskuntamallilla ja kasvihuoneviljely. Yksi työpaja järjestettiin (19.5.2016) Kuusamoon EU:n ulkopuolelta hiljattain muuttaneille henkilöille. Tässä ryhmätyöskentelymenetelmäksi valikoitui SWOT-analyysi. Kuusamon opistolla järjestetyssä tilaisuudessa maahanmuuttajat saivat miettiä ensin yksin ja sitten vieressä istuvan kaverin kanssa heidän uuden paikkakuntansa vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Tavoitteena oli työpajan avulla löytää uusia epäkohtia ja ongelmatilanteita, joista voisi syntyä uutta liiketoimintaa (ks. yo. kuva 7).

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Inspiraatiota ja ideoita uudelle liiketoiminnalle lähdettiin hakemaan myös **10 messu- ja/tai**

Kuva 8 Keksintöjen viikolla (30.9–1.10.2016) hankkeen messuosastolla vieraili parina päivänä lähes 2000 kävijää

opintomatkan turvin, joihin osallistui 176 henkilöä. Hanke toi keräämänsä ideat kahdesti esille vuosittaisessa Keksintöjen viikko-tapahtumassa Viitasaarella.

Keksintömessutapahtuma kokoaa yhteen keksijät, yrittäjät, rahoittajat, palveluntuottajat, valmistajat ja asiakkaat tarjoten näin

erinomaisen mahdollisuuden verkostoitumiseen ja

yhteistyökumppaneiden löytämiseen. Vuonna 2016 tapahtumaan osallistui projektipäällikön lisäksi Naturpolis Oy:n yrityskehittäjä ja taivalkoskelainen keksijä.

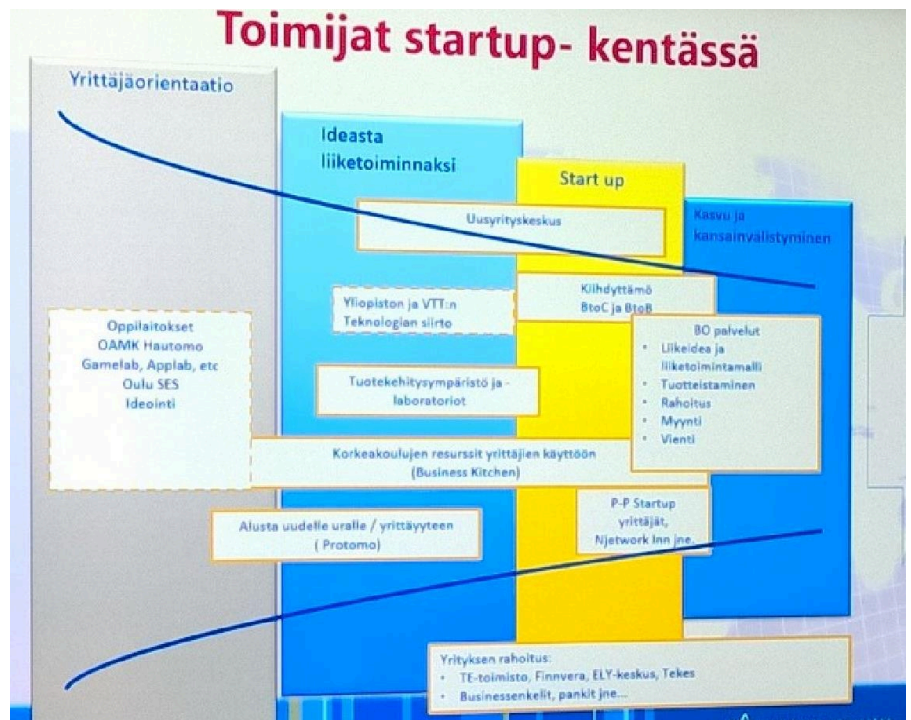
Kahden opintomatkan kohderyhmän muodostivat KAO:n oppilaat ja henkilökunta. Ensin hanke vei oppilaita Kajaaniin (2.2.2016) perehtymään Yritysamis-hankkeen luomaan malliin. Kyseisen projektin tavoitteena on luoda pedagoginen toimintamalli, joka kehittää työelämävalmiuksia. Amisyrityspedagogiikka lisää yhteistyötaitoja, yrittäjämäistä asennetta ja helpottaa työelämään siirtymistä joko toisen palvelukseen tai itsensä työllistämistä yrittäjänä. Malli mahdollistaa erilaisten oppijoiden yksilölliset tavat oppia ja parantaa sekä opiskelijoiden että henkilökunnan viihtyvyyttä. Ensimmäiset kokemukset mallista osoittivat, että opiskelumotivaatio ja into yrittäjyyteen kasvavat ja syrjäytyminen vähenee, koska myös erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat saavat onnistumisen kokemuksia. Osa oppilaista osallistui myös Kajaanin Prismassa Nuori Yrittäjyys ry:n suunnitteleman ”Uskalla yrittää”-kilpailun alueelliseen karsintaan. Toisella opintomatalla KAO:n oppilaat ja henkilökunta pääsivät Rovaniemelle (28.4.2016), jossa Lapin ammattiopiston (LAO) auditoriossa he saivat runsaasti tietoa LAO:n yrittäjyyskoulun toiminnasta ja pääsivät tutustumaan muutamii LAO:n perustamiin yrityksiin. Iltapäivän ohjelmassa oli käynti Santa Claus-hotellissa, jossa nuorille esiteltiin Santa’s hotelliketjun toimintaperiaatteet.

Kajaanissa hanke lähti myös tutustumaan osuuskunta Impilinnaan. Matkana mukana oli KAO:n henkilökunnan edustajia ja työhype-hankkeen henkilöstö (ks. luku 4). Osuuskunta Seppälän Impilinna on Kainuussa toimiva osuuskunta, jonka keskipisteenä toimii Kajaanissa sijaitseva kartanomaisen Impilinnan rakennus. Luonnonläheisessä maalaismaisemassa sijaitsevassa tilassa toimintaa toteutetaan elämispainotteisesti luontoon liittyvien palvelujen ja hyvän suomalaisen ruoan parissa. Osuuskunta toimii kohtauspaikkana alan vahvoille yrittäjille, opiskelijoille ja opinnoistaan valmistuneille. Asiakkaille Impilinnassa tarjotaan elämys pohjoisesta puhtaudesta ja kainuulaisesta perinteestä yhdistäen sen nykyhetkeen. Matkan tavoite oli saada selville missä

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

määrin sama malli on toteutettavissa myös Kuusamon KAO:lla ja miten yrittäjiksi aikovat opiskelijat saadaan mukaan osuuskuntaan.

Maakunnan pääkaupunkiin hanke matkusti kolmesti. Oulussa (17.11.2016) Koillismaan nuoria työttömiä sai tutustua Byströmin talon nuorten palveluihin ja mahdollisuuksiin ryhtyä pajayrittäjiksi. Sen sijaan 5. toukokuuta 2017 hanke järjesti matkan välillisille kohderyhmilleen, missä aamulla ELY-keskuksessa tutustuttiin Finnveran, TE-toimiston, Tekesin ja maaseuturahaston palveluihin sekä ESR-ohjelman toimintalinjoihin. Iltapäivällä ryhmä koillismaalaisia asiantuntijoita perehtyi Oulun seudun uusyrityskeskuksessa osuuskunta A. Vipusen tukitoimintaan keksijöille ja keskuksen neuvontapalveluihin kuten liikeideoiden arviointi, yhtiömuodon valinta, markkina- ja kilpailutilanne ja rahoitus ja yritystuet (ks. kuva 9).

Kuva 9 Oulun seudun uusyrityskeskus ry:n mielenkiintoinen näkemys toimijoista startup-kentässä (vrt. liite 1)

3.1.2 Uusia yritysideoita synnyttävän toimintamallin luominen (TAVOITE II)

Hankkeen toinen ja ehkäpä kunnianhimoisin tavoite oli kehittää toimintamalli, joka synnyttäisi nykyistä tehokkaammin uusia liikeideoita ja toisi esille hyödyntämättömiä liikeideoita sekä arvioi näiden kehityskelpoisuutta. Mallin kautta saadut liikeideat, jotka sisältävät kehityspotentiaalia, oli lopulta tarkoitus siirtää normaalien yrityspalveluiden piiriin.

Tavoitteen toteuttamiseksi hankehenkilöstö lähti kartoittamaan Pohjois-Suomessa yrityksille suunnatut ja toiminnassa olevat tukipalvelu ja – organisaatiot, joissa edistetään ja sparrataan uusia liikeideoita. Näin hanke pääsi perehtymään mm. Oulun yritystakomon, Business Kitchenin, Yritysstarttaamon, Demolan sekä Kajaanin intotalon, Rovaniemen starttipajan ja Helsingin keksintösäätiön ja keksijöiden keskusliiton toimintoihin. Tehtävänä oli selvittää, missä muodossa ja määrässä em. toimintoja olisi mahdollista hyödyntää ja toistaa Koillismaalla. Tämän tiedustelu- ja kenttätöön perusteella lähdettiin sitten rakentamaan hankkeen kohderyhmien avulla ja niiden tarpeet huomioon ottaen ideoiden jalostamista tukevaa toimintamallia. Palautetta kehitteillä

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

olevalle mallille hanke sai ohjaus- ja asiantuntijaryhmän jäseniltä ja esittelemällä sitä eri tilaisuuksissa, joissa läsnä oli Pohjois-Suomessa toimivien tukioorganisaatioiden asiantuntijoita.

Kuva 10 Hankkeen toimintamalli esillä Barents Reunion-tapahtumassa vuosina 2015 ja 2016.

Hanke oli esillä Barents Reunion-tapahtumassa kahdesti (ks. kuva 10) ja osallistui Northern Glow tapahtumaan kolmena vuotena. Näissä tilaisuuksissa pääteemana olivat yrittäjyys ja digitalisaation haasteet, yrityksen menestymistekijät, uusien ideoiden ja inspiraation kasvattaminen sekä uudet liiketoimintamahdollisuudet alueellemme. Hanke oli

myös mukana Sitran eli Suomen itsenäisyyden juhlarahaston järjestämässä työpajassa (7.12.2016), joissa juhlavuoden 2017 kunniaksi etsittiin uusia

ehdotuksia ja ratkaisuja sosioekonomiselle kasvulle.

Tavoitteen toinen tehtävä oli siis mallin luominen (ks. luku 5 tulokset) ja kolmas ja viimeinen tehtävä oli tiedottaa mallin rakentamisprosessista mainoskampanjan kautta. Vuonna 2015 hanke aloitti markkinointikampanjan vuodesta 1989 toimineen Radio Kajauksen aalloilla, mikä on Koillismaalla kuunnelluin kaupallinen radiokanava. Ajalla 18.9.–8.10.2015 kyseinen radio toisti 150 kertaa 39 sekuntia kestävä mainoksen, joka sisälsi seuraavan tekstin: ” Hei! Onko sinulla hyvä ajatus tai idea, josta voisi syntyä uutta liiketoimintaa? Onko suunnitelmissa älykäs pilvianturi tai sisäänlämpiävät hiihtomonot? Me Naturpoliksessa Kuusamossa ja Taivalkoskella autamme sinua kehittämään ideat käytännön toiminnaksi. Ota yhteyttä meihin sähköpostilla info@naturpolis.fi tai tule käymään osoitteessa Nuottatie 6 A Kuusamo, niin keskustellaan lisää. Voit myös soittaa meille, puhelin 040 675 5402. Lisätietoja netistä naturpolis.fi”.

Projektin toisena vuotena mainoskampanja toteutettiin ulkoisen mainostoimiston avulla markkinointi- ja natiivartikkelikampanjana. Tätä varten laadittiin Kuusamon seudusta mielenkiintoinen asiantuntija-artikkeli, jossa kerrottiin potentiaalisista yrittäjä- ja työllistymismahdollisuuksista seudullamme ja profiloitiin Koillismaa elinvoimaiseksi alueeksi. Tähän toimenpiteeseen sisältyi:

- kohdistettu LinkedIn jakelu Koillismaan yrityksille (15.000 artikkelin näyttökertaa)
- natiivartikkelikampanja: uusisuomi.fi, aamulehti.fi, keskisuomalainen.fi ja kaleva.fi (35.000 näyttökertaa)
- Google-hakukoneoptimoitu Online-artikkeli 12 kk ajan

Hankkeen aikana projekti oli esillä Yritysmaailma-lehdessä ja vahvasti paikallisissa sanomalehdissä eli Koillissanomissa ja Koillismaan uutisissa (ks. 3.1.5). Näiden lisäksi hankepalveluista ja toimintamallista kerrottiin myös Aleksipaino Oy:n tekemässä Kuusamo 2017 vuosikalenterissa.

3.1.3 Huippuosaamisen kanavointi uusien innovaatioiden ja yritysaihioiden kehittämiseen (TAVOITE III)

Tämän projektin tavoite pyrki parantamaan ja nostamaan uudelle tasolle niin Pohjois-Suomen korkeakoulujen kuin alueen oppilaitosten ja Koillismaan yritysmaailman välistä yhteis- ja kehittämistyötä eli ns. tutkimus- ja (tuote)kehitystyötä (T&K). Tavoitteen saavuttamiseksi hanke oli erittäin aktiivinen korkeakoulujen suuntaan eli jatkuvasti yhteydessä niiden asiantuntijoihin ja ehdotti opinnäytetyöksi OAMK:lle projektin aikana kerättyjä ideoita sekä tarjosi Oulun toimivien prototyöpajojen palveluita Koillismaan yrityksille. Hanke yritti aktiivisesti innostaa alueen oppilaita yrittäjyyteen ja jakoi runsaasti tietoa yrittäjyyden vaatimista taidoista ja edellytyksistä. Yhteistyössä oppilaitosten kanssa projekti vastasi koulutus- ja työelämämessujen ”Chance” järjestelyistä. Tapahtuman sisällä ULT-hanke järjesti vuosina 2016 ja 2017 seminaaritoiminnan nimeltään ”Yrittäjyys- ja työelämätaitojen kehittäminen”, jossa paikallisia yrittäjiä ja asiantuntijoita kertoi nuorille millä asenteella ja osaamisella voi saada kesätyöpaikan ja myöhemmin toimia työelämässä. Mukana olivat Koillismaan osuuskauppa, Kuusamon Citymarket, Arcesi Oy, Kuusamon 4H-yhdistys, Pölkky Oy sekä Ksakki ry.

Yrittäjyyttä edistettiin myös muutamilla koulutustilaisuuksilla. Tässä raportissa aiemmin esitetyssä nuorten Yrittäjäfoorumissa (ks. sivu 6–7) ideana oli nimenomaan kouluttaa oppilaita ja jakaa osaamista työelämää ja yrityksen perustamista varten. Tämän lisäksi projekti järjesti myös **2 koulutustilaisuutta** osuuskunnan muodostamiseksi Koillismaan oppilaitoksissa ja luonnonvara-alan toimijoiden keskuudessa. Näihin kahteen koulutustilaisuuteen osallistui 63 ihmistä. Tavoitteena oli tuoda tarvittavaa osaamista/koulutusta yritystoiminnan käynnistämiseksi.

Huippuosaamisen hyödyntämiseksi pidettiin Koillismaalla tiedotustilaisuus Demola-mallista. Tampereella vuonna 2008 toimintansa aloittanut ja sittemmin kansainvälisesti laajentunut Demola tuo yritykset, opiskelijat ja korkeakoulut yhteen luomaan uusia tuotteita ja palveluita avoimen innovaatiokonseptinsa myötä. Demolan Euroopan laajuinen verkosto toimii jo seitsemässä eri kaupungissa ja on toteuttanut yhteensä yli 350 projektia 2 000 opiskelijan voimin. Demola Oulu toimii kasvuyrittäjyyskeskus Business Kitchenissä Oulun keskustassa. Demolan toiminnassa hyödynnetään Lean-tuotekehitysmallia. Se täydentää perinteisiä tuotekehittämismalleja ohjaamalla kehittäjiä ensin testaamaan oletuksiaan asiakkaasta, markkinoista ja tuotteen ominaisuuksista ennen tuotteen varsinaista kehittämistä ja resurssien tuhlaamista. Demola projekteissa tämä tarkoittaa sitä, että tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä noudatetaan suunnittele-testaa-arvioi –kehityssykliä. Lyhykäisyydessään Demola tarjoaa myös Koillismaan yrityksille mahdollisuutta harjoittaa tuotekehitystä riskittömällä tavalla ja poikkitieteellisen ja monialaisen opiskelijajoukon avuin. ULT-hanke suunnitteli myös Demolan työpajaa Koillismaalla ja markkinoi tätä korkeakoulujen työkalua kaikille Koillismaan yrityksille. Valitettavasti yritysten

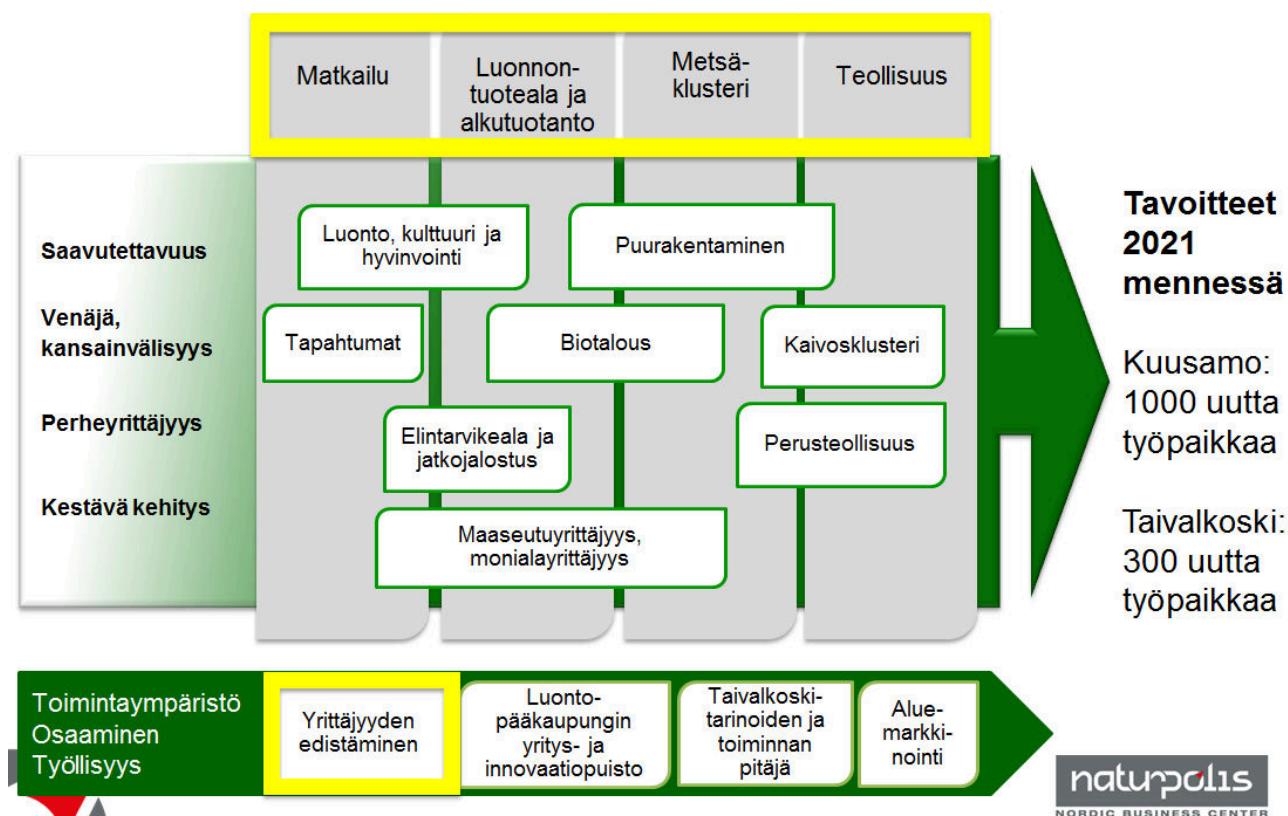
Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

kiinnostus lähteä hyödyntämään korkeakoulujen tuotekehityspalveluita osoittautui liian vaimeaksi, joten täältä osin hanke ei jatkanut ponnisteluja.

3.1.4 Koillismaan 2014+ elinvoimaohjelman toteuttaminen (TAVOITE IV)

Nelostavoitteeseen ei sisältynyt erikoisia toimenpiteitä vaan elinvoimaohjelman toteuttaminen kulki hankkeessa läpileikkaavana teemana koko sen toteutusajan. Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelman keskeinen tavoite on synnyttää 1 300 uutta työpaikkaa vuoteen 2021 mennessä. Tässä yhteydessä hankkeelle asetettiin välitavoitteeksi 50 uuden työpaikan luominen projektitoiminnan aikana.

Hanke pystyi identifioimaan uusia liikeideoita ja mahdollisia uusia työpaikkoja (ks. luku 5 hankkeen tulokset ja vaikutukset). Tuotteistettujen yrityspalveluiden tunnistaminen ja integroiminen

Kuva 11 Koillismaan elinvoimaohjelman teemat ja tavoitteet

hankkeen luomaan toimintamalliin edesauttoi potentiaalisten työpaikkojen syntyä.

Yllä olevassa kuvassa (kuva 11) keltaisissa kehikoissa on ne tavoitteet ja aiheet, joita ULT-hankkeen puitteissa on lähdetty lukuisilla toimenpiteillä edistämään ja käsittelemään. Projekti on toiminut kaikilla Koillismaan kärkialoilla tarjoten sen varsinaisille kohderyhmille eväitä oman osaamisen

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

kasvattamiseen ja työympäristön laajentamiseen sekä oman yrityksen liikevaihdon tai työllistymisen parantamiseen.

3.1.5 Tapahtumat ja tiedottaminen

Seuraavassa taulukossa on koottu kaikki hankkeen suorittamat toimenpiteet ja järjestämät tilaisuudet tulostavoitteittain sekä myös ulkopuoliset tapahtumat, joihin projekti on osallistunut ja joissa se on ollut aktiivinen. Taulukossa näkyy myös päivä- ja osallistujamäärän lisäksi tapahtumalla tavoitellut kohderyhmät ja käsitellyt teemat. Ensimmäisessä sarakkeessa jokaisen tapahtuman jälkeen löytyy paikkakunnan nimi, missä kyseinen tilaisuus on pidetty. Vaaleansiniset toimenpiteet on toteutettu yhteistyössä muiden tahojen kanssa (ks. luku 4).

ULT-hanke				
TOIMENPIDE	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
0. Hankkeen aloitustoimet				
Käynnistyskokous Kuusamo & Taivalkoski	8.6.2014			
Hanketoimiston perustaminen Kuusamossa & Taivalkoskella	huhtikuu 2015			
Hankehenkilökunnan toimenkuvista, tehtävistä ja työsuhteista sopiminen	huhtikuu 2015			
Ohjausryhmän valitseminen	kevät 2015			
Hankesuunnitelman ja sen viitekehyksen tarkentaminen	huhtikuu 2015			
Yhteistyökumppaneiden valitseminen (Thule-instituutti, Luonnonvarakeskus), yliopistot, mainostoimisto, oppilaitokset, PROAGRIA, Koillismaan Leader ry, TE-toimisto, Finnvera, ELY-keskus ja muut rahoittajat).	huhti-heinäkuu 2015			
"Kick-off" lehdistötilaisuus	toukokuu/kesäkuu 2015	Koillissanomien, Koillismaan uutisten ja Kalevan lukijat		

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Hankkeiden kotisivujen /facebook-sivujen luominen	huhti-toukokuu 2015	some-käyttäjät		
Hankesuunnitelman ja sen viitekehyksen tarkentaminen	kevät 2015			
Vuosittaiset toiminta- ja tiedotussuunnitelmat	toukokuu 2015/2016			
1. TULOSTAVOITE uusien yritysideoiden synnyttäminen tai olemassa olevien hyödyntämättömien liikeideoiden löytäminen	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
1.1 Kohderyhmien uusien liikeideoiden kartoittaminen				
Tapaamiset kohderyhmien kanssa, Taivalkoski	kevät/Syksy 2015	paikalliset yrittäjät/keksijät		matkailu, teollisuus
Tapaamiset kohderyhmien kanssa, Kuusamo	kevät/Syksy 2015	paikalliset yrittäjät/keksijät		matkailu, teollisuus, puuala
Asiantuntijaryhmän muodostaminen ja toiminnan käynnistäminen, Kuusamo	22.6.2016	paikalliset yrittäjät/keksijät	7	uusi liiketoiminta
Asiantuntijaryhmän 2.kokoontuminen, Kuusamo	2.11.2016	paikalliset yrittäjät/keksijät	4	yritysideakilpailu, uusi liiketoiminta
Asiantuntijaryhmän 3. kokoontuminen, Kuusamo	28.3.2017	paikalliset yrittäjät/keksijät	6	ideoiden jatkokehittäminen
1.2 olemassa olevien liikeideoiden löytäminen				
liikkuva ideariihitilaisuus, Taivalkoski	kesä-heinäkuu 2015	Taivalkosket yrittäjät	8	matkailu, metalli- ja teollisuusalat, vähittäiskauppa
Ideariihitilaisuus ja yritysklinikka, Kuusamo	23.9.2015	paikalliset yrittäjät/keksijät	8	kaupallistamisen lähtökohdat ja ideasta tuote- ja palvelukonseptiin
Yritysklinikka, Kuusamo	5.11.2015	paikalliset yrittäjät/keksijät	1	tuotekehitystä
Ideariihitilaisuus "tekniikka- ja matkailuklinikka", Kuusamo	22.1.2016	keksijät ja matkailuyrittäjät	4	tuotekehitystä
Ideariihitilaisuus "Elomarkkinat 2016",	26.8.2016	yrittäjät/keksijät	10	uusia työpaikkoja Taivalkoskelle

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Taivalkoski				
Ideariihitilaisuus/ideatyöpa ja, Kuusamo (KAO)	11.10.2016	yrittäjät/keksijät/ Koillismaan oppilaat	66	uusia liikeideoita
Ideariihitilaisuus "Barents Road Show", Kuusamo	24.11.2016	yrittäjät/kehittäjät	42	bisnestoiminta Barentsin alueella
Ideariihitilaisuus "Glopas- taskuopastus kaikilla kielillä", Kuusamo	17.2.2017	matkailuyrittäjät	7	digitaalinen opastus
Ideariihitilaisuus "Vesiruton hyötykäyttö – riesasta raaka- aineeksiko?", Kuusamo	21.3.2017	yrittäjät/keksijät	24	vesiruton hyödyntäminen
Ideariihitilaisuus " Kastemadoista uutta liiketoimintaa", Kuusamo	27.2.2017	yrittäjät	14	maatalous
Ideariihitilaisuus " Elomarkkinat 2017", Taivalkoski	25.– 26.8.2017	yrittäjät/keksijät	30	uusi liiketoiminta
Ideariihitilaisuus "Kosmetiikkatuotteiden kehittäminen", Kuusamo (Oulanka)	28.– 29.8.2017	osuuskunnan jäsenet	8	hyvinvointi- ja kosmetiikka-ala
Tiedotustilaisuus Kuusamon yrittäjähdistykselle, Kuusamo (Kuusamon uistin)	27.4.2016	yrittäjät	14	hanketoiminta ja - palvelut
Tiedotustilaisuus Taivalkosken yrittäjille, Taivalkosken valtuustosalilla	3.5.2016	päättäjät/yrittäjät	12	hanketoiminta ja - palvelut
Tiedotustilaisuus	Syksy 2015	kaikki kohderyhmät		mainoskampanja (radio)
Tiedotustilaisuus Kuusamon kyläyhdistyksille	8.11.2016	Kyläyhdistykset	21	tiedottaminen
Tiedotustilaisuus	keväällä 2016	kaikki kohderyhmät		tiedottaminen KS JA KU
Tiedotustilaisuus "Demola", Kuusamo	16.1.2017	kuntajohtajat	4	T&K-yhteistyö ja innovaatiotoiminta
Tiedotustilaisuus Kuusamon nuorille ja työttömille, Kuusamo	28.3.2017	nuoret/työttömät	8	työllistyminen
Tiedotustilaisuus "Pajayrittäjyys Koillismaalla"	21.4.2017	yrittäjät/kehittäjät	20	teollisuusalat
Tiedotustilaisuus "Yrittäjältä"	7.9.2017	yrittäjät/kehittäjät	25	kaikki alat

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

1.3 Koillismaan yritysten verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
Yrittäjäfoorumi, Kuusamo	16.6.2015	Koillismaan yrittäjät, alueelliset yrityspalveluiden toimijat	28	yritysten menestystarinat
Yrittäjäfoorumi, Taivalkoski	30.9.2015	ammattiopiston ja lukion opiskelijat, paikalliset yrittäjät	35	yritysten menestystarinat
Yrittäjäfoorumi, Kuusamo	21.6.2016	kaikki ryhmät	28	innovaatiot, luovuus ja strategia
Yrittäjäfoorumi, Kuusamo	21.6.2017	kaikki ryhmät	16	Innovaatiot ja niiden synty ja kokeilun kulttuuri
1.4 liikeideoiden jatkotyöstäminen				
Liikeideapörssin luominen ja toiminnan aktivoiminen	syyskuu 2017	yrittäjät/keksijät		uudet liikeideat
Liikeideoiden arviointi	talvi 2015			liikeideoiden määrä
Liikeideoiden läskehittäminen (10 kpl)	talvi 2015 & kevät 2016			
Liikeideoiden läskehittäminen (20 kpl)	kesä 2016			
Liikeideoiden läskehittäminen (20 kpl)	syksy 2016			
Liiketoimintasuunnitelman ja rahoitussuunnitelman laatiminen (20 kpl)	talvi 2017			
Liiketoimintasuunnitelman ja rahoitussuunnitelman laatiminen (10 kpl)	kevät 2017			
Liiketoimintasuunnitelman ja rahoitussuunnitelman laatiminen (5 kpl)	kesä 2017			
1.5 Liikeideoiden syntymisen edistäminen	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
Yritysideakilpailun järjestäminen "Ideasta duuniksi/ideasta uutta liiketoimintaa"	1.3.2016–28.10.2016	Koillismaan oppilaitokset	37	uudet liikeideat
Yritysideakilpailun järjestäminen "Arctic Business Race", Kuusamo	17.8.2017	Koillismaan oppilaitokset	24	yrittäjyyskasvatus
Seminaari/työpaja "Liikeideasta kannattavaksi yritystoiminnaksi: Luksusta	8.12.2015	Koillismaan yrittäjät	63	luksustuotteet

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

bisnestä", Kuusamo (Ruka)				
Seminaari/työpaja "Liikeideasta kannattavaksi yritystoiminnaksi: palvelumuotoilun tapahtuma", Kuusamo	16.3.2016	Koillismaan yrittäjät	43	palvelumuotoilu
Seminaari/työpaja " Verkkokauppa & digimarkkinointi", Kuusamo (Ruka)	11.4.2016	Koillismaan yrittäjät	43	digimarkkinointi kannattavalle liiketoiminnalle
Seminaari/työpaja "Saunasta uutta liiketoimintaa", Kuusamo (Oivanki)	18.5.2016	Koillismaan yrittäjät	12	Sauna from Finland- brändi
Työpaja Kuusamoon muuttaneille, Kuusamo	19.5.2016	maahanmuuttajat	13	Kuusamon SWOT- analyysi
Seminaari/työpaja "Työtä osuuskuntamallilla", Kuusamo	22.3.2016	nuoret/työttömät	33	työllistyminen
Seminaari/työpaja "Liikeideasta kannattavaksi yritystoiminnaksi: kasvihuoneet", Kuusamo ja Taivalkoski	13.12.2016	maatalouden yrittäjät	6	uudenlaiset kasvihuoneet
Messu-/opintomatka "Keksintöjen viikko", Viitasaari	2.-3.10.2015	kehitys- ja innovaatiotoiminnan kansalliset tahot	1	uusia keksintöjä ja tuotteita
Messu-/opintomatka "Keksintöjen viikko", Viitasaari	1.10.2016	keksijät	4	ideoiden kaupallistaminen
Messu-/opintomatka Kajaaniin "yritysamis"-malli , Kajaani	2.2.2016	oppilaitosten opiskelijat	42	yrittäjyyskasvatusta
Messu-/opintomatka "Polar Bear pitching 2016", Oulu	10.- 11.2.2016	yrittäjät	1	tiedottaminen/pitsaa minen
Messu-/opintomatka "LAO", Rovaniemi	28.4.2016	oppilaitosten opiskelijat	31	yrittäjyyskasvatusta
Messu-/opintomatka "Slush 2016", Helsinki	30.11- 1.12.2016	yritysideakilpailun voittajat	5	uusien ideoiden etsiminen
Opintomatka "Osuskunta Impilinna", Kajaani	14.11	KAO:n henkilökunta	10	osuuskuntamalli
Opintomatka "Bjurströmin talo", Oulu	17.11	nuoret/työttömät	9	työllistyminen
Opintomatka "ELY-keskus ja Oulun Seudun Uusyrityskeskus Ry", Oulu	5.5.2017	välilliset kohderyhmät	7	benchmarkkaaminen

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

2. TULOSTAVOITE toimintamallien löytäminen liikeideiden kehittämiseksi	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
2.1 Olemassa olevien toimintamallien kartoittaminen				
Selvitys toimintamalleista	jatkuva			
Osallistuminen Barents Reunion-tapahtumaan, Tornio	9.-10.6.2015, ja toukokuu 2016	Barentsin alueen nuoriso		yrityskehitys, startup-yritykset ja innovointi
Tutustuminen Yritystakomoon, Oulu	1.6.2015	yritys- ja tuotekehityksestä vastaavat tahot		esihautomotoiminta
Tutustuminen Intotaloon, Kajaani	6.8.2015	yritys- ja tuotekehityksestä vastaavat tahot		esihautomotoiminta/ startup-yrittäjyys
Tutustuminen Yritysstarttaamoon, Oulu	7.8.2015	yritys- ja tuotekehityksestä vastaavat tahot		esihautomotoiminta
Tutustuminen Business kitcheniin, Oulu	21.8.2015	yritys- ja tuotekehityksestä vastaavat tahot		esihautomotoiminta ja T&K-yhteistyö
Northern Glow, Oulu	27.8.2015, 25.8.2016 ja 24.8.2017	maakunnan päättäjät & yritykset		myynnin kasvattaminen, yrityskasvu
Tutustuminen Starttipajaan, Rovaniemi	10.12.2015	Lapin oppilaitosten opiskelijat		yrityskehitys, startup-yritykset ja innovointi
Tutustuminen Demola- toimintaa, Oulu	12.8.2016	alueen korkeakoulut		hautomotoiminta
Osallistuminen Sitran seminaari Ratkaisu 1000- haastekilpailu, Oulu	7.12.2016	alueelliset tukipalvelut		toimintamallin kehittäminen
2.2 Oman toimintamallin kehittäminen				
Tapaamiset sidosryhmien kanssa, Koillismaalla	kevät & kesä 2015	oppilaitosten edustajat, yrittäjät		T&K-yhteistyö ja oppilaitosten innovaatiotoiminta
2.3 Toimintamallin toimeenpano				
Mainostoimiston valitseminen	syksy 2015			
Toimintamallin yleisilmeen parantaminen	syksy 2015 & talvi 2016			

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Markkinointikampanja	talvi 2015 & kevät 2016	kaikki kohderyhmät		ideoiden kerääminen
3. TULOSTAVOITE huippuosaamisen kanavointi	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	ALAT/TEEMAT
3.1 Yhteistyön alueen oppilaitosten kanssa				
Yrittäjäkoulutuksen parantaminen yhteistyössä yrityspalveluverkostojen kanssa	jatkuva			
Tapaamiset korkeakoulujen edustajien kanssa	jatkuva			
Tapaaminen KoKo-hankkeen kanssa, Oulu	7.9.2015			T&K-yhteistyö ja oppilaitosten innovaatiotoiminta
Nuorten yrittäjäfoorumi, Kuusamo	5.11.2015	ammattiopiston, aikuiskoulutuksen ja lukion opiskelijat,	63	yrittäjyyden salat, tuotekehitystyöpaja
Chance-messut, Kuusamo	28.1.2016	ammattiopiston, aikuiskoulutuksen ja lukion opiskelijat,	70	tietoa yrittäjyydestä
Tutustuminen yritysamis-malliin ja osallistuminen NY-kilpailuun, Kajaani	2.2.2016	ammattiopiston oppilaat	42	
Yhteistyön käynnistyminen OAMK:n prototyöpajan ja Think-Finland Oy:n kanssa	18.4.2016	opiskelijat ja koillismaan yrittäjät/keksijät		ideoiden kehittäminen
Chance-messut, Kuusamo	26.1.2017	ammattiopiston, aikuiskoulutuksen ja lukion opiskelijat,	70	kesätyöpaikat ja Naturpolis Oy:n esittely
Koillismaan oppilaitosten osuuskunnan muodostaminen (koulutustilaisuus), Kuusamo	14.9.2016	ammattiopiston, aikuiskoulutuksen ja lukion opiskelijat,	29	osuuskuntamalli
Koillismaan oppilaitosten osuuskunnan ja luonnonvara-alan osuuskunnan perustaminen (koulutus- ja perustamistilaisuus), Kuusamo	6.3 ja 13.3.2017, keväällä 2017	Koillismaan oppilaitokset/luonnon vara-alan tuottajat	34	osuuskuntamalli
Osallistujat yhteensä			1100	
4. TULOSTAVOITE Koillismaa 2014+	AJANKOHTA (pvm)	KOHDERYHMÄT	OSALLISTUJAT (lkm)	

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

ohjelman toteuttaminen				
4.1 Yritystoiminnan edistäminen				
Hanketoiminnan seuraaminen ja palautteen kerääminen	jatkuva			
4.2 Uusien työpaikkojen synnyttäminen				
Yhteistyö muiden hankkeiden kanssa	jatkuva			
ELY:n tuotteistettujen palveluiden tunnistaminen	2015			
5. Hankkeen päättämistoimet				
Yhteenvedon kokoaminen				
Loppuraportin laadinta	syksy 2017			
Loppuseminaari /-tiedotustilaisuus	20.9.2017			

Selitys: KS=Koillissanomat
KU=Koillismaan uutiset

Hankesuunnitelman mukaan piti järjestää vähintään 23 tilaisuutta. ULT-hanke ylitti tämän tavoitteen ja pääsi järjestämään yksin tai sen kumppaneiden (ks. luku 4) avulla peräti 52 tapahtumaa. Ylimääräiset tapahtumat järjestettiin kohderyhmän tarpeiden ja ennen kaikkea pyyntöjen mukaan. Kaikki tapahtumat tukivat hanketavoitteiden toteuttamista ja osoittautuivat tarpeellisiksi. Niihin osallistui kaiken kaikkiaan tasan 1100 henkilöä.

Tiedottaminen tapahtui sosiaalisessa mediassa hankkeen perustamalla Facebook-sivustolla, aiemmin tässä raportissa käsiteltyjen mainoskampanjoiden (ks. s. 14) ja lehtimedian (mm. Kaleva, Koillissanomat, Koillismaan uutisia, Taivalkosken sanomat, Yrittäjämaailma, Yrittäjäsanomat) kautta ja hankkeen järjestämällä tiedotustilaisuuksilla (ks. eo. taulukko). Suuren yleisön ja ns. harmaan massan tavoittamiseksi projektitoiminta oli esillä myös Koillismaan kauppohenkilöiden ilmoitustauluilla. Lehtimediasa oli yhteensä n. **70** hanketta käsittelevää **juttua** tai **ilmoitusta**.

3.2 Aikataulu

Hankkeen alkuperäinen toteutusaikataulu oli 1.1.2015 – 31.5.2017. Hanke käynnistyi varsinaisesti kuitenkin vasta 7.4.2015, kun projektipäällikkö aloitti työt. Hankkeelle haettiin hankesuunnitelman ja hankeajan muutos. Hankkeen toteutusajalle haettiin jatkoaikaa, koska hanke pääsi

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

käynnistymään myöhässä. Hankkeen uusi toteutusaika oli 30.9.2017 saakka. Projektipäällikkö työskenteli 29.9.2017 saakka.

3.3 Toteutuksen organisaatio

Hankkeen vastuullinen toteuttaja oli Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, jossa hankkeen toteutuksesta vastasi projektipäällikkö Regis Rouge-Oikarinen. Projektsihteerinä toimivat Elsi Riihelä ja Berit Lahtela. Projektipäällikkö teki töitä hankkeelle täyspäiväisesti ja projektsihteerit osa-aikaisesti sekä erillisen työaikakirjanpidon mukaisesti.

3.4 Kustannukset ja rahoitus

Pohjois-Pohjanmaan liitto myönsi hankkeelle alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014), jäljempänä rahoituslaki, 7 §:n nojalla tukea seuraavasti: päätöksellä myönnettiin 2015 Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja valtion rahoitusta 191 995 €.

Tuen osuus hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista on yhteensä enintään 70 %. EAKR-rahoituksen osuus oli 70 % (191 995 €), kuntien rahoitusosuus 20 % (54 855 €) ja yksityisrahoituksen osuus 10 % (27 429 €). Kuntarahoitus jakaantui seuraavasti: vuosi 2015: 22 562 €, vuosi 2016: 22 642 €, vuosi 2017: 9 651 €. Seudullinen kehittämissyöryhmä myönsi hankkeelle kuntarahoituksen. Hankkeen yksityisrahoituksen lupautuivat kattamaan seuraavat alueen yritykset: Pölkky Oy, Joutsen Media Oy/Koillissanomat, Koillismaan Uutiset, Koillis-Suomen aikuiskoulutus Oy, Säästöpankki Optia, Kuusamon Osuuspankki, Taivalkosken Osuuspankki ja Käylän Osuuspankki.

Hankkeen kirjanpidosta on vastannut Kuusamon kaupunki Naturpolis Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kirjanpitäjänä on toiminut Satu Oja-Heiniemi.

Hankekoodi: A70071

Hankkeen nimi: Uusia liikeideoita ja työpaikkoja

Rahoittava viranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Päätöksen järjestysnumero: 1/1

Päätöksen tila: Voimassa

2 (9)

Kustannukset	Yhteensä €
1. Palkkakustannukset	160 225
2. Ostopalvelut	75 600
3. Kone ja laiteinvestoinnit	0
4. Rakennukset ja maa-alueet	0
5. Muut kustannukset	0
6. Flat rate	38 454
Kustannukset yhteensä	274 279
7. Hankkeen tulot	0
Nettokustannukset yhteensä	274 279

Rahoitus	Yhteensä €	% nettokustannuksista
EAKR:n ja valtion rahoitus	191 995	70%
Kuntien rahoitus: tuensaajan omarahoitus	54 855	20%
Yksityinen rahoitus: ulkopuolinen rahoitus	27 429	10%
Rahoitus yhteensä	274 279	100%

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Hankkeen kustannukset hankkeen päättyessä 30.9.2017. Tilanne 11.9.2017. Lopulliset kustannukset tarkentuvat talouslukujen valmistuttua.

		%:a netto-	Budjetti v.	Budjetti	Budjetti	Kumulatiivinen	Tot % vertailu	Ero budjettiin	Ero %
Välittömät kustannukset	Kokonaisbudjetti	kustannuksista	2015	v. 2016	v. 2017	toteuma	koko hankkeen	= JÄLJELLÄ,	Koko
Palkat	160 225,00	58,4	66 300,00	66 300,00	27 625,00	136 386,03	85,12 %	23 838,97	85,12
Ostopalvelut	75 600,00	27,6	28 600,00	31 000,00	16 000,00	66 731,84	88,27 %	8 868,16	88,27
Yhteensä						203 117,87			
KUSTANNUKSET									
YHTEENSÄ									
KIRJANPIDOSSA)	38 454,00	14,0	11 300,00	6 250,00	5 183,00	25 116,04	65,31 %	13 337,96	65,31
Matkakulut						7 941,81			
Vuokratulot						8 425,20			
Muut kustannukset						8 749,03			
Naturpolis Oy yhteensä	274 279,00	100,0	106 200,00	103 550,00	48 808,00	228 233,91	83,21 %	46 045,09	83,21

3.5 Raportointi ja seuranta

Hankkeelle asetettiin ohjausta ja seuranta varten ohjausryhmä. Tämä ei ole ollut vastuussa hankkeen toteuttamisesta, vaan vastuu oli luonnollisesti tuensaajalla eli Naturpolis Oy:llä. Ohjausryhmä tuki ja kehitti projektin toteutusta ja yhteensovittamista muiden strategioiden toimeenpanon kanssa sekä projektin tulosten edistämistä, levittämistä ja juurruttamista projektitoiminnan ulkopuolelle ja sen jälkeen. Ohjausryhmä vastasi näin hankkeen vaikuttavuudesta ja hyväksyi projektin maksatushakemukset, rahoittajalle eli Pohjois-Pohjanmaan liitolle toimitettut ja hankehenkilöstön laatimat väli- ja seurantatiedot sekä loppuraportin. Ohjausryhmä kokoontui noin neljän kuukauden välein eli yhteensä kahdeksan kertaa projektin aikana. Ohjausryhmän kokouksista pidettiin pöytäkirjaa. Pöytäkirjat allekirjoitettiin ohjausryhmän puheenjohtajan ja sihteerin eli hankkeen projektipäällikön toimesta. Hankkeen etenemisestä raportoitui seudulliselle kehittämisyöryhmälle ja Naturpolis Oy:n hallitukselle vastuualueraportoinnin yhteydessä mm. Reportronic-ohjelmiston avulla. Hankkeen aikana laadittiin seitsemän maksatushakemusta toteutuneista kuluista.

Ohjausryhmä koostui seuraavista organisaatioista ja heidän nimeämistään jäsenistä ja varajäsenistä:

- Kuusamon kaupunki (Jyrki Saarela, Mika Flöjt)
- Taivalkosken kunta (Tuomo Horsma, Hannu Ervasti)
- Kuusamon Yrittäjät (Margo Isokoski, Hannu Virranniemi)
- Taivalkosken Yrittäjät (Pekka Vääräniemi, Ville Meskus)
- Koillis-Suomen aikuiskoulutuskeskus Oy (Ari Jokinen, Pekka Peiponen)
- Pölky Oy (Kari Miettinen, Hannu Virranniemi)
- Koillissanomat (Petri Karjalainen)
- Koillismaan uutiset (Pasi Määttä)

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

- Osuuspankki Optia (Mari-Anne Mankinen, Merja Kemppainen)
- Seudullinen kehittämistyöryhmä (Heikki Härkönen, Leena Mustonen)

Näiden lisäksi ohjausryhmään nimettiin asiantuntijaksi Naturpolis Oy:n Jari Hentilä, Kari Sirviö ja Ari-Matti Toivonen ja hankkeen projektipäällikkö Regis Rouge-Oikarinen sekä Heikki Laukkanen Pohjois-Pohjanmaan liitosta. Ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa (20.5.2015) puheenjohtajaksi valittiin Heikki Härkönen, varapuheenjohtajaksi Tuomo Horsma ja ohjausryhmän sihteeriksi Regis Rouge-Oikarinen.

4. Yhteistyökumppanit ja yhteistyö muiden hankkeiden kanssa

Olemassa olevien liikeideoiden löytämiseksi ja uusien liikeideoiden ja työpaikkojen syntymiseksi hankkeessa toteutettiin yhteistä toimintaa (ks. taulukon vaaleansiniset toimenpiteet s. 16–24) ensinnäkin seuraavien Naturpolis Oy:n hankkeiden kanssa: **SAINT – Kesämatkailun Master plan – Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle – ja Luonnonvaratuotannon kehittämisselvitys** – hankkeet. Yhteistyö mahdollisti laadukkaampien tapahtumien järjestämisen ja samoille kohderyhmille tarkoitettujen tapahtumien yhdistämisen ja vähentämisen, mikä takasi enemmän osallistujia tilaisuuksiin ja niissä parempia ja idearikkaampia keskusteluja ja pohdintoja.

Kuva 12 Ville Tolvanen, digitalisti, strategi, puhuja ja Digitalist Network – verkoston perustaja esiintymässä SAINT- ja ULT-hankkeen yhteistilaisuudessa digitaalisesta markkinoinnista (11.4.2016)

Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen tähtäävien Kuusamon kaupungin **Työhype** – ja **Uraluotsi**-hankkeiden kanssa tehty yhteistyö loi edellytykset monialaisen osuuskunnan perustamiselle ja helpotti hankepalveluiden tarjoamista kuusamolaisille työnhakijoille.

Työhype-hankkeen avulla järjestettiin myös yhteinen opintomatka Ouluun.

Sauna from Finland ry:n kanssa pidettiin ”Saunasta uutta liiketoimintaa” seminaari, jossa identifioitiin uudistuvan saunaelämyksen tunnistettavia elementtejä kuten aitous, moniaistisuus, puhtaus ja rentoutuminen ja sauna-alan kehityksen kautta avautuvia työpaikkoja mm. elämyksien ja palvelujen osaajille, muotoilijoille ja arkkitehtuurin taitajille, sisustajille, rakentajille sekä puhtauden ja turvallisuuden osaajille.

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Koillismaan ulkopuolella yhteisiä tilaisuuksia järjestettiin **Yritykset kehittämispolulle** (Tuottavuutta ja laatua yhteistyöllä Pohjois-Suomen yrityksiin) – ja **ELODEA** hankkeiden kanssa. Jälkimmäisen kautta käsiteltiin vesiruton hyötykäyttöä biotaloudessa 21.3.2017 Kuusamossa pidetyssä tilaisuudessa.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita hankkeiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja toimenpiteiden toteuttamiseksi olivat **Ksakki ry**, **Kuusamo KAO** ja **Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy**. Hankkeen aikana koillismaalaisille yrityksille tarjottiin myös mahdollisuus osallistua oululaiseen **Socializing Friday** –yhteisöön ja **Njetwork Inn**-toimintaan ja käyttää näiden Oulun Isollakadulla sijaitsevien tahojen toimitiloja.

Yrittäjäkasvatusta ja tietoa Naturpolis Oy:n palveluista hanke antoi alueen oppilaitosten henkilöstölle ja oppilaille osallistumalla Koillismaan seudun yrittäjyyskasvatuksen kehittämistiimin (**KYKY-tiimi**) kokouksiin ja verkostoitumalla Pohjanmaan yrittäjyyskasvattajien kanssa. Projekti osallistui aktiivisesti **Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla – hankkeen** järjestämiin tilaisuuksiin.

Hanke on luonnollisesti ollut yhteydessä sekä Suomen **Keksijän Keskusliittoon (KEKEry)** että Suomen **Keksintösäätiöön**. Nämä auttoivat hanketta esim. IPR-oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä.

5. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeella haluttiin yhtäältä saada aikaan uusia liikeideoita, palveluita, tuotteita, työpaikkoja, yrityksiä (Startup) ja toisaalta luoda uusien yritysideoiden synnyttävä toimintamalli. Tässä raportissa käy kuitenkin jo ilmi, että projektin toiminnalla on pystytty myös ja ennen kaikkea jakamaan tietoutta yrittäjyydestä ja tuomaan konsultti- ja asiantuntija-apua kasvaville yrityksille ja uusille ideoille. Hanketoimintaan osallistuneet pääsivät kehittämään inhimillistä pääomaansa ja verkostoitumaan keskenään. Hanketoiminnalla yritettiin eri tavoilla saada esille hyödyntämättömiä liikeideoita. Tässä suhteessa ns. uusia avauksia ja ideoita kerättiin parhaiten hankkeen järjestämien ideariihetilaisuuksien ja työpajojen kautta sekä tarjoamalla suoraan kohderyhmälle, etenkin yrittäjille, asiantuntija- ja konsulttipalveluita ja tiedottamalla paikallislehdissä. Sen sijaan tiedottaminen alueellisella ja kansallisella tasolla, mainoskampanjat ja ideakilpailut tuottivat hyvin vähän konkreettisia ja realistisia ideoita.

5.1 Toimintamalli

Uutta toimintamallia lähdettiin kehittämään hankkeen kohderyhmän ja asiakkaiden lähtökohtien ja tarpeiden pohjalta. Tarkoituksena oli rakentaa malli tai pikemminkin palvelupolku, jolla voitaisiin parhaiten hyödyntää olemassa olevia tuki- ja kasvupalveluita ja tarvittaessa kehittää Koillismaalle omia työkaluja/rakenteita uusien liike-, tuote- ja palveluideoiden edistämiseksi. Toisin sanoen

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

haluttiin parantaa ja laajentaa asiakaspalveluprosessia niin, että hyvistä ideoista saadaan mahdollisimman jouhevasti ja nopeasti uutta yritystoimintaa.

Toimintamallin yhteenveto on tiivistetty liitteenä olevaan kaaviokuvaan (ks. liite 1). Asiakaspalveluprosessissa on ensinnäkin erotettava kolme lähtökohtaa (ks. numero 1-5 liite 1). Ensimmäinen koskee idean tyyppiä eli onko kyse uudesta 1.liike-, 2.tuote- tai 3.palveluideasta. Seuraavaksi silloin, kun idea tulee käsittelyyn, sen takana oleva taho saattaa jo olla joko 4. yrityksen perustamis- tai 5. Startup-vaiheessa. Kolmas tärkeä tekijä annettavan palvelun ja rahoitusmahdollisuuksien kannalta muodostuu siitä, onko idean ehdottajalla y-tunnista vai ei (ks. keltaiset ja punaiset nuolet liite 1). Kaaviokuvassa violetin värisiin suorakulmioihin kohdistuvat nuolet ja numerot kertovat, mille idealle ja henkilölle/taholle suorakulmiossa oleva tukipalvelu soveltuu paremmin em. lähtökohtien mukaan. Hanketoiminnan aikana identifioitiin neljä eri kehittämisaluetta, joilla uudet ideat lähdetään konkretisoimaan. Ideaan voidaan kaivata (ks. violetin väriset neljäkkäät liite 1) joko:

1. Neuvontaa, arviointia tai tukea. Tässä tapauksessa idean kehittämiseksi on tarjolla Pohjois-Pohjanmaan eli myös Koillismaan yrityksille seuraavat tukipalvelut:

- Hankkeen kehittämä **liikeideapörssi** (ideastabusiness.fi), jolla uusille ideoille voidaan etsiä kumppaneita ja saada alan ihmisiltä neuvontaa, palautetta ja tukea ilmaiseksi. Pörssiä voidaan käyttää suojaamattomien ideoiden ja myöhemmin kasvuvaiheessa olevien yritysten hyödyksi.
- **Osuuskuntamalli**. Hankkeen aikana ja toimesta on perustettu Koillismaalle luonnonvara-alan osuuskunta ja syksyllä 2017 työn alla oli monialaisen osuuskunnan luominen. Osuuskunta yritysmuotona tarjoaa sen jäsenille mahdollisuuden myydä omaa osaamista mutta antaa tarvittaessa myös tukea oman idean myymiseen/kehittämiseen. ULT-hanke kävi tutustumassa Oulussa toimivaan osuuskunta A. Vipuseen. Tämä tarjoaa jäsenilleen keksijähenkisen innovaatioympäristön ja keksijäyhteisön tuen. Keksijöillä on mahdollisuus keksiä uutta yhdessä osallistumalla toimialaklustereiden toimintaan. Lisäksi yhteisön sisällä toimii keksijätiimejä yrityksiltä saatujen toimeksiantojen ja kansainvälisten IPR-yritysten tarpeisiin. Periaatteessa liittymällä jäseneksi myös koillismaalaiset yritykset voivat hyödyntää A. Vipusen palveluita. Käytännössä maantieteellisistä etäisyyksistä johtuen olisi parempi, että jatkossa vastaava osuuskunta perustettaisiin myös Koillismaalla.
- **Luova laboratorio, AMK:n hautomot, TELLUS Innovation Arena**. Nämä sijaitsevat kaikki Oulussa ja näissä voi tietysti myös koillismaalainen vierailla. Tarjolla on ilmaisia asiantuntijaluentoja/-tapaamisia ja tiloja, joissa pääsee verkostoitumaan ja esittelemään omaa ideaa ilmaiseksi ja jotka on luotu yhdessä työskentelemistä, inspiroitumista sekä uusien asioiden ideoimista varten.

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

- **Intotalo ja webinaarit/yrittäjäyyskoulutus.** Kajaanissa sijaitsevan Intotalon Oy:n päätuotteita ovat yritysjohton ja yrittäjien valmennukset sekä yrittäjätutkinnot. Näihin voivat osallistua myös koillismaalaiset yritykset ja etenkin yritystoimintaa suunnittelevat. Koillismaalalla yrittäjäksi aikova voi hakea tarvittavaa osaamista ja neuvontaa edullisesti tai pienellä omavastuulla alueen oppilaitosten järjestämien koulutuksien ja webinaarien avulla (KSAK ja KAO).
 - **Business kitchen** (Avanto, Nestholma ”kiihdyttämö”, Uusyrityskeskus). Business Kitchen on Oulun korkeakoulujen perustama liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamisen, yhteiskehittelyn ja hyödyntämisen avoin kohtaamispaikka ja oppimisympäristö. Se tarjoaa tiloja, ohjelmia, tapahtumia ja tukea aloittaville yrityksille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille, tukee yritysten innovaatiotoimintaa, kasvua ja kansainvälistymistä sekä edistää opiskelijoiden ja yritysten välistä verkostoitumista. Business kitchenin yhteydessä toimii yrityksille ilmainen **Avanto Accelerator** ideakiihdyttämöohjelma. Siinä työpajat, mentorointi ja yhteiset työskentelytilat yhdessä oululaiseen yrittäjäyhteisön kanssa kannustavat yksittäisiä yrittäjiä sekä uusien yritysten syntyä ja kasvua. Avannossa ideasta kristallisoituu markkinaavalmis. **Nestholma** on kiihdyttämömalli, jossa yhdistetään startupit ja suuret yritykset. Startupeille malli tarjoaa resursseja sekä ainutlaatuista näkemystä markkinoiden nykytilasta. **Uusyrityskeskus** tarjoaa maksutonta yritysneuvontaa alkaville yrityksille.
 - **Pajayrittäjyyden** kautta yksittäinen henkilö pystyy toteuttamaan palvelu- tai liikeideansa ryhtymättä heti yrittäjäksi. Osaamisen myymiseen hän saa runsaasti tukea ja neuvontaa.
2. Konsultti- ja asiantuntija-apua. Tässä on kyse T&K-yhteistyöstä ja etenkin silloin, kun uuden idean kehittämiseen ja sen toteutettavuuteen liittyy teknisiä haasteita ja avoimia kysymyksiä. Hankkeen aikana identifiointiin seuraavat vaihtoehdot ja palvelut:
- **OAMK:n prototyöpaja ja Demola.** Korkeakoulujen prototyöpajoissa tuotekehitystyö eli tässä lähinnä prototyypin valmistelu voidaan toteuttaa opinnäytetyönä varsin edullisesti. ULT-hanke on tarjonnut kolme tuoteideaa kehitettäväksi mutta työn eteneminen riippuu opiskelijoiden halusta kehittää kyseisiä ideoita. Demolasta on tässä raportissa kerrottu sivulla 15.
 - Tekesin **innovaatioseteli** on tarkoitettu uuden tiedon ja osaamisen hankkimiseen yrityksiin. Sitä voi käyttää sen innovaatiotoimintaan liittyvien asiantuntijapalvelujen ostamiseen eli sen avulla saa ilmaista konsulttiapua.
 - ELY:n **yritysten kehittämispalveluilla** tarjotaan pienellä vastuulla analyysia, konsultointia ja koulutusapua.
 - Maakunnassa toimivat **konsulttiyritykset** ratkaisevat esim. patentointiin, valmistettavuuteen ja mallintamiseen liittyvät ongelmat. Tässä mallissa niiden

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

puoleen on tarkoitus kääntyä vasta silloin kun edullisemmat vaihtoehdot eivät tuoneet edistystä eivätkä tuottaneet asiakkaan toivomia tuloksia.

3. Rahoitusta. Keksijällä/yrittäjällä ei ole resursseja lähteä kehittämään omaa ideaa ja yritystoimintaa tai yrittäjäksi aikova haluaa minimoida kuluja alkuvaiheessa.

- TE-toimiston aloittavan yrittäjän tuki eli **Starttiraha**. TE-toimisto myöntää starttirahan vasta, kun on selvittänyt, että yrittäjyys on hakijalle sopiva vaihtoehto työllistyä. Tuen saamisen edellytyksiä ovat muun muassa päätoiminen yrittäjyys, riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan, mahdollisuudet jatkuvaan kannattavaan toimintaan sekä tarpeellisuus toimeentulon kannalta.
- **Maaseuturahasto** tarjoaa erilaisia vaihtoehtoja yrittäjille mm.: perustamistuki (5000€-35000€) mikäli ei ole saanut starttirahaa, perustamistuki kokeiluun (2000€-10000€) ja investointituki (35 % hyväksytyistä kokonaiskustannuksista). Ilman yritystunnusta alle- 25-vuotiaat voivat saada tukea Nuorisio Leader-ohjelman kautta.
- **Rahoituslaitokset ja muut rahoituspalvelut** ovat ajankohtaisia etenkin yrityksen perustamis- tai alkuvaiheen yhteydessä.
- **Apurahasäätiöt**. Näiden tarjoamaa rahoitusta voi hakea myös ilman y-tunnusta. Keksijätoiminnan kannalta merkittävimpiä rahoituskanavia ovat Runar Bäckströmin Säätiö (hakuajat yleensä syksyllä) ja keksintösäätiön katalyyttirahoitus (kaksi hakuaikaa vuodessa).
- **Alueelliset ja valtakunnalliset (yritys)ideakilpailut** ovat yleensä avoimia kaikille hyvän idean omaaville tahoille/henkilöille.

4. Ulkoistamista. Toimintamalliin lukeutuu myös idean kehittäminen ulkopuolisten tahojen turvin.

- **ThinkFinland Oy** on alusta keksintöjen ja ideoiden kaupallistamiselle. ThinkFinland Oy:ssä edetään syvälliseen tutkimiseen vaiheittain ja potentiaalia omaavat keksinnöt siirtyvät suoraan myyntiin tai yhtiöitetään. IPR-oikeudet siirtyvät keksijältä ThinkFinland Oy:lle, joka puolestaan vastaa tuotekehitystyöhön ja tuotemarkkinointiin liittyvistä kuluista. Tuotteen kaupallistamisen/myynnin yhteydessä keksijälle maksetaan rojaltikorvaus.
- **Idean myynti alan yrityksille**. Tiettyjä ideoita on vaikea lähteä kehittämään ilman resursseja, joten idean myynti alan yrityksille lienee paras ratkaisu.
- **Messutapahtumiin** osallistumalla (esim. keksintöjen viikko-tapahtuma) voidaan etsiä ideoille sopivia kumppaneita ja yhteistyötahoja niiden kehittämiseksi.

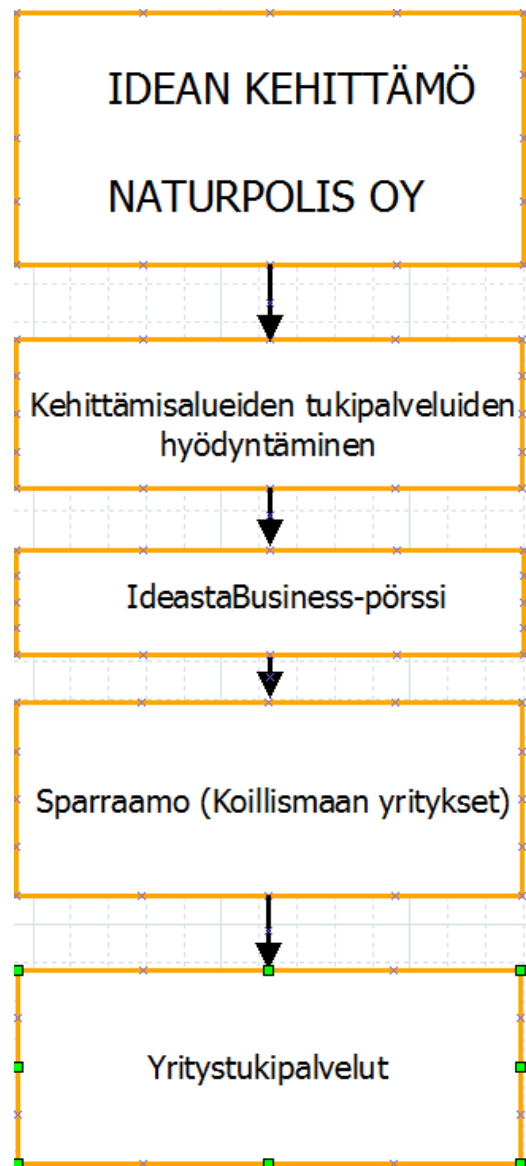
Sen jälkeen, kun yrityksen tai idean kehityksessä on hyödynnetty em. tukipalveluita ja – muotoja, nuorta yritystä tai ideaa kannustetaan kasvuun tai ne ohjataan kasvuvaiheeseen. Tätä varten hankkeen aikana tunnistettiin seuraavat tukipalvelut (ks. isoin keltainen neliö liite 1):

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

- **Slush.** Tähän teknologia- ja kasvuyritystapahtumaan (ks. s. 10) ohjataan alueen nuoret Startup- ja kasvuyritykset etsimään sijoittajia.
- **Starttaamo** on osa Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjiä (PPY) ja Oulussa 2011 perustettu yhdistys, joka edistää startup- ja kasvuyrittäjien verkostoitumista, vertaisoppimista sekä rahoituksen hankintaa. Jäsenille on luvassa mm. ilmaisia luentoja, ilmainen laki- ja sopimusneuvonta puhelimesta sekä toimistolla, merkittäviä alennuksia yritys- ja henkilövakuutuksista, alennuksia Oulun seudun tilitoimisto-, tilintarkastus- ja lakipalveluista ja pääsy jäsenten sisäisiin tapahtumiin. Starttaamon tyypistä toimintaa eli sparrausta ja ideahautomoa yritysten keskuudessa tulisi edistää tai käynnistää myös Koillismaalla.
- **Kasvuopenin** kautta saa sparrausta ja se on Suomen suurin kasvuyrittäjyysohjelma, johon osallistuvat yritykset pääsevät testaamaan ideoitaan ja vauhdittamaan kasvuaan yhdessä omien alojensa parhaiden asiantuntijoiden kanssa.

Toimintamalli voidaan tiivistää vielä selkeämmäksi kokonaisuudeksi (ks. kuva 13 ja myös oranssin väriset suorakulmiot liite 1). Mallin alustava nimi on **Idean "kehittämö" Naturpolis Oy**. Ensiksi uusia liikeideoita tai uutta liiketoimintaa lähdetään kehittämään tässä esitettyjä tukipalveluita hyödyntäen. Sen jälkeen valmiille ja suojatulle idealle ja yritykselle haetaan kasvua IdeastaBusiness- liikeideapörssin avulla. Yrityksiä sparrataan Oulussa toimivan Starttaamon palvelujen tavoin eli yritysten voimin. Lopulta yrityksiä tuetaan ja seurataan Naturpolis Oy:n tarjoamilla yritystukipalveluilla.

Mallin uutuusarvo verrattuna nykyiseen asiakaspalveluprosessiin lienee tukipalveluiden tehokkaampi ja laajempi käyttö, virtuaalinen alusta ideoiden/liiketoiminnan kehittämiseksi ja kasvulle sekä yritysten johdolla toteutettava sparraus.

Kuva 13 Hankkeen luoman toimintamallin eri vaiheet

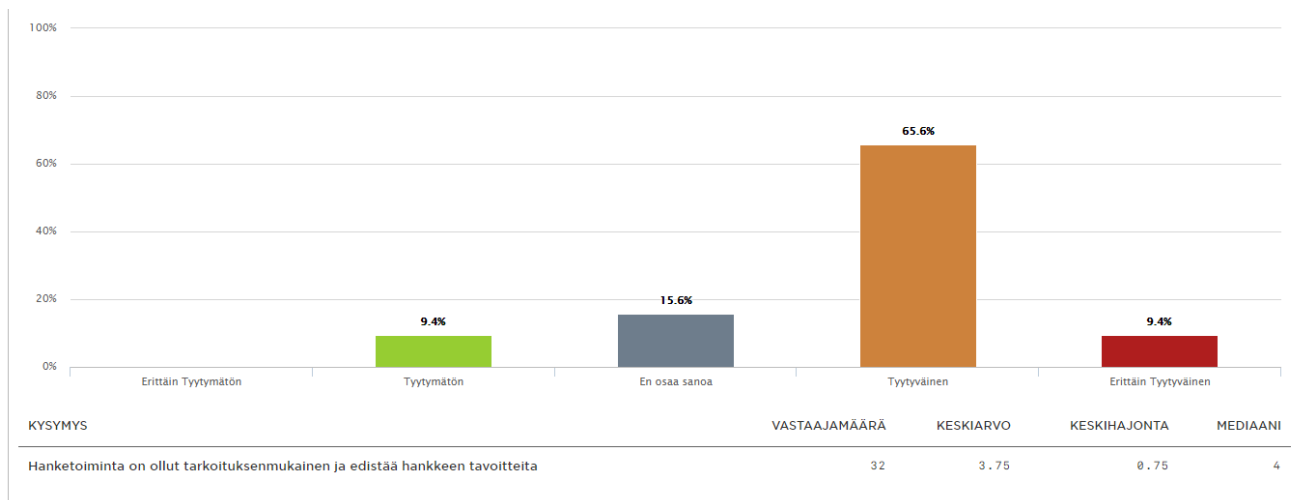
5.2 Uudet liikeideat ja työpaikat

Tässä vaiheessa on vielä liian aikaista arvioida hankkeen työpaikkamäärien lisäyksiä, sillä hanketoiminnan vaikutukset näkynevät vasta pidemmällä aikajänteellä. Hanke on kuitenkin onnistunut keräämään 86 uutta liike-, palvelu- tai tuoteideaa ja näin identifioimaan peräti **114** potentiaalista **uutta työpaikkaa** (ks. liite 2). Mikäli kaikki edellytykset liiketoiminnan aloittamiselle täyttyvät nämä tulevat konkretisoitumaan luultavasti jo lyhyellä aikavälilläkin. Liitteessä on arvioitu viimeisessä sarakkeessa jokaisen idean kohdalla liiketoiminnan käynnistymisen synnyttämät suorat työpaikat. Sen sijaan ideoiden kohdalla, jotka parantavat tietyn alan kehitysnäkymiä, taulukossa lukee ”välillisiä työpaikkoja”. Näihin saattaa sisältyä myös kerrannaisvaikutuksia erilaisille aloille. Taulukon toisessa sarakkeessa ovat ULT-hankkeen suorittamat toimenpiteet. Useimmiten hanke on lähtenyt asiantuntijaryhmän voimin arvioimaan ideoiden potentiaalia ja antanut asiantuntija-apua myös tässä raportissa mainittujen tilaisuuksien kautta ja mm. yritysklinikka-tapahtumilla. Viidelle idealle konsultit laativat liiketoimintakonseptin ja neljä ideaa sai kolme konsulttipäivää, joihin sisältyivät toteutettavuusraportti ja/tai muita relevantteja analyyskejä idean toteutumisen kannalta (ks. taulukossa oranssiväriset ideat). Nämä raportit säilytetään Naturpolis Oy:ssä ja ne ovat sen yrityskehittäjien ja muun henkilökunnan käytössä. Kolmannessa sarakkeessa on ehdotettu tai mietitty tahoja ja toimenpiteitä, joilla ideoiden jalostaminen jatkuu hankkeen päätyttyä. Liitteenä olevasta taulukosta on salassapitovelvollisuudesta johtuen poistettu tekijöiden yhteystiedot ja tarkemmat kuvaukset idean sisällöstä.

6. Tulosten arviointi ja jatkoasteet

Hankkeen toimintaa on arvioitu jatkuvasti ohjausryhmän kokouksissa ja myös laajalla hankkeen kohderyhmälle lähetetyllä ja Questback-ohjelmistolla toteutetulla pikakyselyllä. Kyselyn saivat syys-lokakuussa 2016 198 henkilöä ja 135 tutustui siihen ja 25,8 % eli 35 vastasi. Tulosten analysointiin ja yleistettävyyteen saatu vastausprosentti oli riittävän hyvä, sillä yleisesti vastaavissa kyselyissä vastausprosentit asettuvat 25 - 50 %:n välille. Vain vähän alle 10 % vastaajista on ollut tyytymättömiä hanketoimintaan (ks. kuva 14).

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

Kuva 14: Onko hanketoiminta ollut tarkoituksenmukainen ja edistänyt hankkeen tavoitteita? 65,6 % tyytyväinen

Erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä hankkeen tarjoamiin asiantuntijapalveluihin oli 62,5 % vastaajista. Hieman yllättäen vastaajista vain 67,6 % oli kuullut hankkeesta. Vapaata palautetta antoi kuusi henkilöä, mutta vain kolmessa kommentissa tiedottaminen arvioitiin huonoksi (ks. kuva 15)

Aika vähän on hankkeesta kuulunut. Aluksi näkyi jonkin verran tietoa itse hankkeesta ja sen tavoitteista. Aika harva taitaa hankkeesta tietää. Nyt äkkiä näkyvää ja äänekkästä tiedottamista erityisesti toimenpiteistä ja hyödyistä yrityksille sekä kova kehittämisen meininki ja pöhinä päälle! Ollis ja Mikko olivat ihan hyviä. Tunni ei pääse asioiden ytimiin eli on enemmän henkistä tukea kuin toimintaan ja kehittämiseen pureutuvaa. Voi tulla ollen että, toiminta on ollut enemmän aloitaviin ja uusiin yrityksiin painottuvaa ja se on hyvä varsinkin jos on tullu tuloksia.

Kiitos loistavasta yhteistyöstä ja halusta kuunnella ideoita. Yhdessä ideointi on ollut luovaa ja saanut tukea UTL hankkeen vetäjältä. Toivottavasti tämä hanke ei pääty KOSKAAN.

Minusta hankeidea on ollut hyvä, mutta toteutus huono.

Olen ollut useissa koulutuksissa ja seminaareissa mukana ja olen kokenut tilaisuudet innostavina. Erityisesti nuoret on huomioitu hyvin koulutuksissa.

En tiedä näistä asiantuntija- ja konsulttipalveluista. Olen osallistunut pariin seminaari/tietoisuustilaisuuteen. Ne olivat hyviä sisällöltään. Ilmeisesti en ole tietoinen hankkeen kaikesta toiminnasta, koska olen kuullut jälkikäteen tai hyvin myöhään joistain tapahtumista. Olen ilmoittanut, että otan mielelläni vastaan kaiken infon. Osaan pääsee mukaan, osaan ei. Voin myös välittää tietoa eteenpäin.

Vaikea arvioida tarkoituksenmukaisuutta kun ei ole kuullutkaan

Kuva 15 ULT-hankkeen kyselyn vapaapalaute

Muissa kommentteissa hanketta arvioitiin innostavaksi ja loistavaksi. Kyselyn analysoituaan hanke ryhtyi toimiin parantamalla sosiaalisen median tiedotuksia ja sähköpostiviestintää.

ULT-hankkeiden tulosten arvioinnissa etenkin koskien toimintamallia (ks. luku 5.1) täytyy ottaa huomioon Suomessa meneillään oleva kasvupalvelu-uudistus. Tämä tulee kokoamaan yhteen työnhakijoiden, työnantajien ja yritysten palvelut. Kasvupalvelulla tullaan edistämään uutta yritystoimintaa, yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä sekä vastaamaan työmarkkinoiden muutoksiin. Nykyiset valtion aluehallinnon palvelut - TE-palvelut, ELY-keskusten yrityspalvelut - siirtyvät vuonna 2020 uusien maakuntien järjestämisvastuulle. Palvelut tuotetaan kilpailullisella tuotantomallilla. Uusi palvelurakenne ja asiakkaan valinnanvapaus parantavat

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

palvelujen vaikuttavuutta, synnyttävät uusia palveluinnovaatioita ja vahvistavat kotimaisia palvelumarkkinoita. Uudistuksesta johtuen hankkeen kehittämää mallia tulee päivittää ja sovittaa lähivuosina muuttuviin rakenteisiin, jotta asiakaspalveluprosessi pysyisi laajana, ajankohtaisena ja tehokkaana (ks. liite 3 tuleva asiakaspalveluprosessi). Tämän ohella muut suositukset hankkeen kokemusten pohjalta ja sen käynnistämisen toiminnan jatkuvuuden kannalta ovat:

- ULT-hankkeen keräämien ideoiden seuranta ja jatkokehittäminen
- Liikeideapörssin "ideastabusiness" päivittäminen/ylläpitäminen
- Jatkossa tietyt hanketoiminnot (etenkin koulutukset, foorumit, seminaarit) tulisi videoida ja videotallennukset tulisi julkaista ja niiden olla katsottavissa verkkopalvelun kautta. Tämä palvelisi parhaiten niitä kohderyhmiä/henkilöitä, jotka aikataulullisista syistä eivät pääse osallistumaan projektien tilaisuuksiin.
- T & K-yhteistyö toimivuuden kannalta Naturpolis Oy:n tulisi toimia elinkeinoelämän ja korkeakoulujen välisenä linkkinä myös Suomen akateemisten ja ammattikorkeakoulujen rekrytointipalvelujen muodostamassa verkostossa (esim. aarresaari.net). Korkeakouluilla on omat portaalit, joiden kautta voidaan välittää Koillismaan yritysten tarpeet (selvitys, tuotekehitys jne.)
- Edelliseen suositukseen liittyen Naturpolis Oy:n tutkimus ja kehitys-palvelut/sivuston kautta tulisi tai voisi olla pääsy kaikkiin viime vuosina toteutettuihin Koillismaata koskeviin opinnäytetöihin ja olla saatavilla tietoa suoritetuista työharjoitteluista
- Koillismaan yritysten sparraustoiminnan käynnistäminen (ks. kuva 13)
- Vuosittaisen "Uusia ideoita"-työpajan järjestäminen alueen oppilaitosten kanssa

Hanke on toteuttanut kaikki sille asetetut tavoitteet ja pystynyt käyttämään tarkoituksenmukaisesti lähes kaikki sille myönnettyt resurssit. Ainakin näiden seikkojen perusteella projektia voidaan pitää onnistuneena. Määrällisten tavoitteiden suhteen sen sijaan, hanke ei ole vielä pystynyt luomaan 50 uutta työpaikkaa, kuten hanketoiminnan suunnitteluvaiheessa ennakoitiin ja asetettiin tavoitteeksi. Tämä johtuu yhtäältä siitä, että hankkeen tarjoaman konsultti- ja asiantuntija-avun myönteiset vaikutukset tulevat näkymään yritysten kasvussa vasta lähivuosina, mutta toisaalta myös siitä, että hankkeen keräämien ideoiden edistäminen on paljolti kiinni muista tekijöistä kuin hanketyöstä ja – palveluista. ULT-hanke on toki pystynyt luomaan ja selvittämään edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle. Idean kehittäminen liiketoiminnaksi edellyttää kuitenkin tekijältä/keksijältä rohkeutta, riskinottoa ja päämäärätietoisuutta ja siihen tarvitaan ennen kaikkea pääomaa eli mm. hyviä rahoitushakemuksia ja myönteisiä tukipäätöksiä.

Uusia liikeideoita ja työpaikkoja (ULT) -hanke

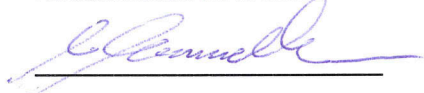
7. Aineiston säilytys, allekirjoitus ja päiväys

Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy arkistoi hankkeidensa asiakirjat Kuusamon kaupungin arkistotiloihin, jossa on erilliset hyllytilat Naturpolis Oy:n arkistointimateriaalia varten osoitteessa Keskuskuja 6, 93600 Kuusamo.

Kirjanpitositteet arkistoi Naturpolis Oy:n kirjanpidosta vastaava Kuusamon kaupunki / laskentapäällikkö Paula Pohjola, osoite Keskuskuja 6, 93600 Kuusamo.

Naturpolis Oy:n hallitus on tehnyt päätöksen arkistoinnista 18.2.2008 § 13.

Kuusamossa 27.9.2017

Regis Rouge-Oikarinen

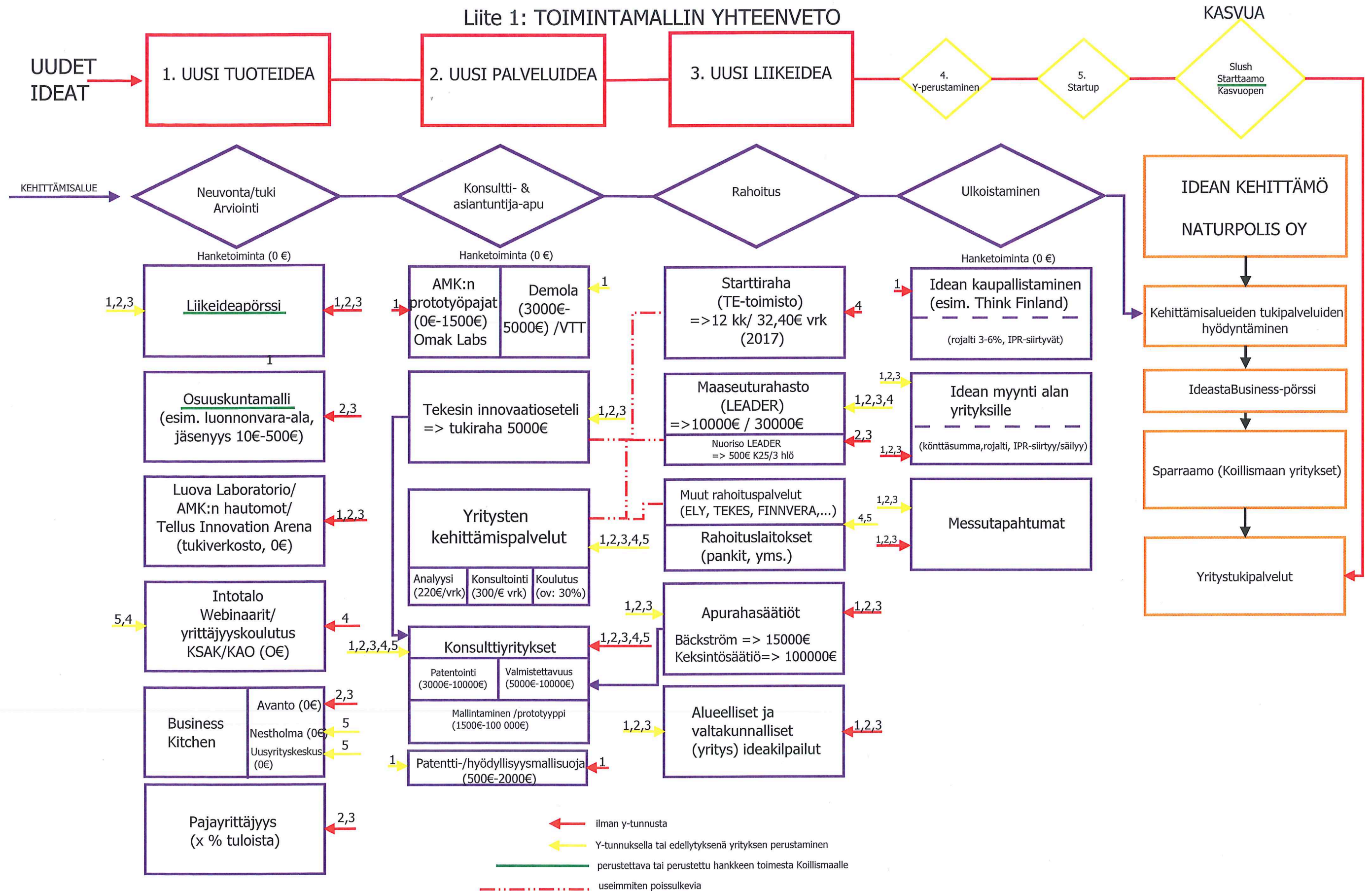
Projektipäällikkö

ULT-hanke

Loppuraportin liitteiden yhteenveto

<u>Liite nro</u>	<u>Sivut</u>	<u>Liitteen nimi</u>
1	1	Toimintamallin yhteenveto
2	4	Uudet liikeideat
3	1	Tuleva asiakaspalveluprosessi

Liite 1: TOIMINTAMALLIN YHTEENVETO

Liite 2 Uudet liikeideat

Keksinnön/ lyhyt nimi/kuvaus	Hankkeen suorittamat toimenpiteet	Jatkotoimenpiteet	Potentiaaliset suorat työpaikat
1) Hillapoimuri	hyödyllisyysmallisuoja, markkinointi (messut)/kumppaneiden etsintä/ apurahahakemus (Bäckströmin säätiö)/ liikeideapörssi	Ideaa kehittää tällä hetkellä ThinkFinland Oy. Mikäli ei tuloksia pitää etsiä uusia kumppaneita	1
2) Nenäsumute	toteutettavuusselvitys		0
3) Kuusamon olut	asiantuntija-apua	toimitilaratkaisua odotetaan	2
4) Metallipajan laajennus	tarjottu apua mutta ei halua palkata lisää työntekijöitä	yrityskehittäjä jatkaa	1
5) Tilitoimistopalveluiden laajennus	asiantuntija-apua	ovat laajentaneet/ ei muita toimenpiteitä	1
6) Ooka-Stoppi	ostaja etsitty	markkinointi liikeideapörssin kautta on tällä hetkellä ns. hiljaisesti vuokrattavissa	2
7) Kävelykeppi (koivusta)	asiantuntija-apua	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	1
8) Outlet/peräkärryt (halpatavarakauppa/vaatteita)	toteutettavuusselvitys	jää ideaksi kaupan perustamiselle	2
9) Hyvinvointimatkailu	seminaaritoiminta	yrityskehittäjä jatkaa	välillisiä työpaikkoja
10) Paju rehuna poroille	tekijöitä etsitty	yrityskehittäjä jatkaa	1
11) Jyrsinkoneen adapteri	toteutettavuusselvitys/ vaikea suojata		1
12) Nettiportaali sijaintieduista	toteutettavuusselvitys	yrityskehittäjä jatkaa	välillisiä työpaikkoja
13) Poronhoitoon tutustuminen	asiantuntija-apua/ investointituki haettu	yrityskehittäjä jatkaa	2
14) Asiantuntijapooli	asiantuntija-apua	asiakas vetäytyi ja lupasi ottaa joskus yhteyttä	4
15) Karpalon viljely	opintomatka järjestetty/ opaskirjoja hankittu/tekijä löytynyt	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	1
16) Markkina-alueen laajentaminen (metallialan yritys)	asiantuntija-apua	yrityskehittäjä jatkaa	2
17) Muikunperkuukone	otettu yhteyttä Omroniin/ etsitty kumppaneita	ei jatkotoimenpiteitä	2
18) Tapahtumapalvelu	muuttanut pois/naimisiin	ei jatkotoimenpiteitä	0
19) Ajatushautomo	muuttanut pois/naimisiin	ei jatkotoimenpiteitä	0
20) Lumilinko	asiantuntija-apua	Kiista toisen osapuolen kanssa idean isyydestä	0
21) Vesillä liikkuva pihakeinu		yrityskehittäjä jatkaa	1
22) Vesi maailmanmarkkinoille	opintomatka järjestetty	lisäselvitys uuden hanketoiminnan kautta	3
23) Joukkotapahtumat (mm. sääskien bongaus)	toteutettavuusselvitys	yrityskehittäjä jatkaa	2
24) Vesirutto biokaasu Elodea-hanke	loppuseminaari järjestetty	yrityskehittäjä jatkaa ja jatkohanke tulossa	5
25) Tulevaisuuden kasvupolku Oy myyntitoimisto Kuusamon yrityksille/ Helsingissä	alustavia keskusteluja	markkinointi Naturpoliksen sivuilla	välillisiä työpaikkoja
26) Pienkalojen perkuukone	sopimus kirjoitettu/kehityssuunnitelma/ asiantuntija-apua/ 3D-tulostusmahdollisuudet	tällä hetkellä ideaa edistetään Think Finland Oy:n kanssa	1
27) Energiatehokas saunakiuas (Kajaani)	patenttihakemus aloitettu		0
28) Ruuvipaalu	koillismaalaista valmistajaa etsitty toistaiseksi tuloksetta	yrityskehittäjä jatkaa	1
29) Kuusamon portti	myyntineuvottelut / asiakasneuvonta/ paikka edelleen myynnissä	yrityskehittäjä jatkaa	2
30) Keskustan erämaajokien kunnostus	toteutettavuusselvitys	hankekoordinaattori jatkaa/ hankerahoituksen hakeminen	välillisiä työpaikkoja
31) Valokuvaus	ollut yhteydessä	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	0
32) 125 cc ajettava mönkijä/mopo	asiantuntija-apua	yrityskehittäjä jatkaa	1
33) Makupaloja lemmikkieläimille	toteutettavuusselvitys	yrityskehittäjä jatkaa	2

34) Hybtoniitti (tieliikennepylväät)	yhteydessä hybtoniitin keksijään (Pasi Keinänen)	tieliikennepylväiden valmistaminen hybtoniitista ei liene kannattavaa	0
35) Digipalveluiden kehittäminen Kuusamon kylille	pysähdyksissä	yrityskehittäjä jatkaa	välillisiä työpaikkoja
36) Traktorin etukuormaajan jatko-osa /lisälaite	patenttihakemus aloitettu	kumppaneiden etsintä/myynti alan yritykselle	1
37) Energiatohokas kasvihuone	infotilaisuus järjestetty	idean mainostaminen/ yrityskehittäjä jatkaa	1
38) Tietokonepelit "Toivo" The Hope	vierailut KAMK:ssa ja Business Oulussa ja Oulun pelicampuksessa/ kumppaneiden etsintä ja kehityssopimus/ yhteistyö Belle Games Oy	yhteistyötä Belle Games Oy:n kanssa jatkettava	1
39) Hyvinvointipalvelut	yritysneuvonta	valmis	2
40) Pesuaineyritys	asiantuntijaneuvonta	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	1
41) Pahvilaatikko ilmatyyny	idea kaupiteltu originalrepackille	toteutettavuusselvitys	2
42) Pienmoottoreiden tehostin	kehityssopimus laadittu/ kumppaneiden etsintä	tekijä kadonnut	0
43) Kalanviljelylaitos matkailukäyttöön	ostajaa etsitty	valtio on vasta myymässä	2
44) Hauki, Muikku ja Särki (peltisäilyke) Ranskaan	alustava selvitys	otettava yhteyttä ranskalaisiin ravintoloihin	1
45) Enduromatkailu lähialueilla, yhteistyössä Rukapalvelun kanssa jne.	tilaisuuden järjestäminen epäonnistui	suunnitteluseminaarin järjestäminen	välillisiä työpaikkoja
46) Elämysmatkailu (majoitustila Posiolla)	asiantuntija-apua/ rahoituskuvioiden selvittäminen	yrityksen perustaminen/ yrityskehittäjä jatkaa	2
47) Luontokuvaus	alustava selvitys	Osuuskunnan perustaminen	välillisiä työpaikkoja
48) Uudenlainen peruskoulu	ota yhteyttä /Kirsi tietää	hankekoordinaattori jatkaa/ hankerahoituksen hakeminen	4
49) Kiinteistöhuollon osto	asiantuntija-apua/ kauppa toteutunut suunnitellusti		0
50) Maustekauppa	odotan yhteydenottoa	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	3
51) Viinatehdas	tekijöitä etsitty	yrityskehittäjä jatkaa	4
52) Matokompostointi	tilaisuus järjestetty/tekijä löydetty/ toteutettavuusraportti	rahoituksen hakeminen	1
53) Kuvauskelkka	Tekijä ei halunnut hakea i-seteleitä	pysähdyksissä	1
54) Taksiala+ hoiva-alan koulutus		ota yhteyttä hoiva-alan koulutuksesta vastaaviin tahoihin	2
55) Osuuskunta luonnonvara-ala ja monialainen osuuskunta "Ässät"	osuuskunnat perustettu	yrityskehittäjä jatkaa	6
56) Ravintola (halal)	tiedusteltu tiloja	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	3
57) Puusta rakennettu Activity Park	liiketoimintakonsepti laadittu	suunnitteluseminaarin järjestäminen	5
58) Puusta rakennettu Satulinna	liiketoimintakonsepti laadittu	suunnitteluseminaarin järjestäminen	5
59) Metsäterapia	liiketoimintakonsepti laadittu	suunnitteluseminaarin järjestäminen	2
60) Vuorokoti vanhuksille vanhalle maatilalle	liiketoimintakonsepti laadittu	suunnitteluseminaarin järjestäminen	2
61) Vedenalainen kamera ja tutka pilkkimiseen	hankala toteuttaa		0
62) IOT vaippa	hankala toteuttaa		0
63) Kuusamon kelkkareitit kesäkäyttöön	toteutettavuusselvitys	suunnitteluseminaarin järjestäminen	välillisiä työpaikkoja
64) Vuoden shamaani-kilpailu	liiketoimintakonsepti laadittu	suunnitteluseminaarin järjestäminen	välillisiä työpaikkoja
65) Parkkisaps	hankala toteuttaa Koillismaalla	lisäselvitys	0
66) Sisälaskettelukeskus	hankala toteuttaa	lisäselvitys	0
67) Porotilan esittely	asiantuntija-apua	yrityskehittäjä jatkaa	1
68) Korsumajoitus (Juntusranta)	alustava selvitys	suunnitteluseminaarin järjestäminen	1
69) Kuljeus/puoliperävaunu lava-auto/	asiantuntija-apua	lisäselvitys	1
70) Kelkkailupuisto ja -kehäreitti Taivalkoskella		yrityskehittäjä jatkaa	välillisiä työpaikkoja
71) Uudenlainen kompostikäymälä	etsitty kumppaneita/ yhteydessä DT-keskukseen ja huussiseuraan	odotetaan yhteydenottoa tekijältä	1
72) Glopas- mobiiliopastus	2 infotilaisuutta järjestetty	matkailuyritysten jatkettava	välillisiä työpaikkoja
73) Aurinkopaneeli tuulimyllyjen lapoihin	jo toteutettu		0
74) Matkailuyrityksen liiketoiminnan laajentaminen	järjestetty y-klänikka/ investointilaskelmat	seuranta	
75) Ohjelmapalvelu (kalastus)	toteutettavuusraportti	yrityskehittäjä jatkaa	1
76) Ohjelmapalvelut vapaa-ajan asunnoille	toteutettavuusraportti	yrityskehittäjä jatkaa	1
77) Vesikasvien niitto- ja keruumenetelmä	alustava keskustelu	yrityskehittäjä jatkaa	1

78) vientistrategia/markkinointi	asiantuntija-apua	yrityskehittäjä jatkaa	0
79) Eco-mindfulness-konsepti /tuotekehitys-asiakastutkimus	toteutettavuusraportti	yrityskehittäjä jatkaa	1
80) Terveysalan yrityksen palveluiden laajentaminen/sähköistä markkinointia	asiantuntija-apua/ yritysten kehittämispalvelut		3
81) Pelialan yritys	alustava selvitys	yrityskehittäjä jatkaa	4
82) Kelluva SUP vuokrauspiste/myymälä	alustava selvitys	yrityskehittäjä jatkaa	1
83) Investoinnin toteuttamisen, suunnittelun ja kannattavuuden arviointi	asiantuntija-apua	yrityskehittäjä jatkaa	välillisiä työpaikkoja
84) Biokaasutankki	seminaarittaisuus järjestetty	lisäselvitys	2
85) Lattioiden hionta, mattohommat, kalusto myydään pois	tekijöitä etsitty	yrityskehittäjä jatkaa	1
86) Kosmetiikka- terveysalan tuote	työpaja pidetty/suunnitelma laadittu	osuuskunta Wild Food Kuusamo Lapland jatkaa yhteistyössä Naturpolis Oy:n kanssa	3

YHTEENSÄ:

28 tuote-, 34 liike- ja 24-palveluidea

uudet suorat potentiaaliset työpaikat

114

toteutuskelvoton idea

välillisiä työpaikkoja

yksityiskohtaista konsulttiapua saaneet ideat

